

Železovský spravodajca

93701@pobox.sk

X. ročník, apríl 2009

Mestské noviny

cena: 0,33 € (10,- Sk)

Unikátny objav v centre mesta - Schubertov odkaz zabezpečí prílev turistov

3

Mesto prechádza na obnoviteľné zdroje energie. V marci boli odovzdané dva kotly na biomasu.

5

Túto myšiarku ušatú zachránili v Železovciach, ošetrili v B. Štiavnici a vypustili v Pukanci.

6

Z marcového zasadnutia MsZ

Dotačný systém bude prepracovaný

Na 26. riadnom zasadnutí mestského zastupiteľstva sa poslanci hneď v úvode venovali vážnym témam – napríklad zoznamu daňových dlžníkov, ktorý v písomných podkladoch zabral takmer 6 strán. Zoznam bude zverejnený aj v našich novinách. MsZ schválilo VZN č. 6/2009 o predaji výrobkov a poskytovaní služieb na trhovách miestach, s pozmeňujúcim návrhom, aby na mestskom trhovisku boli trhovými dňami len streda a sobota, keď sa tam naozaj predáva, aby tam v ostatné dni nemusela byť služba. V súvislosti so správou o činnosti mestskej polície odznali na prácu mestskej ozbrojenej zložky pochvalné príspevky. Peter Martosy kvitoval zlepšovanie spolupráce so štátnou políciou, vyriešiť podľa neho treba odmeňovanie policajtov podľa zásluh a pult centralizovanej ochrany, ktorý by mohol znamenať značné zvýšenie príjmov MsP. Mnoho diskusií vyvolala správa dotačnej komisie o udelení mestských dotácií na tento rok. →2

Možné zmeny v štruktúre samosprávy, rokuje sa zatiaľ v zákulisí

„Vnímam, že sme dospeli k bodu, kedy sa stav, ktorý tu je, stáva neudržateľným,“ povedal primátor Pavel Bakonyi na margo možnej snahy časti poslancov o zmenu štruktúry v železovskej samospráve. „Dá sa to pomenovať ako diletantstvo, ako nezodpovednosť, kadejako, proste nemôžeme v tom pokračovať. Politicky sme dospeli k situácii, kedy právne platí niečo, čo ale nikto nechce vykonávať, takže musíme hľadať inú konštrukciu fungovania, na ktorej sa musíme dohodnúť.“ →3

V Železovciach vyhrala Radičová, prezidentom je Gašparovič

Prvého kola prezidentských volieb sa v Železovciach zúčastnilo 2912 z celkového počtu 6581 voličov, čo znamená 44,23 %-nú účasť. Najviac hlasov, 2062 získala Iveta Radičová, Ivana Gašparoviča volilo v našom meste 562 osôb, Zuzana Martináková získala 128, Dagmara Bollová 69, František Mikloško 48, Milan Melník 22 a Milan Sidor 21 hlasov. V najväčšom pomere pristúpili voliči k volebným schránkam v osobitnom volebnom okrsku v Ústave pre výkon trestu odňatia slobody, kde sa zúčastnilo až 71,29 % voličov, v najmen-

šom v Mikuli, kde sa zúčastnilo iba 39,6 % oprávnených voličov.

V Levickom obvode zvíťazila Iveta Radičová, ktorá získala 20 578 hlasov, Ivan Gašparovič získal 16 240, Zuzana Martináková 1872 hlasov. V obvode pristúpilo k volebným schránkam 41 704 voličov z celkového počtu 96 244, čo znamená 43,33 %-nú účasť.

V celoslovenskom meradle dosiahla účasť 43,63 %, keď z celkového počtu 4 339 331 voličov sa hlasovania zúčastnilo 1 893 439. Prvé kolo vyhral Ivan Gašparovič, ktorý získal 876 061

hlasov, čiže 46,7 % odovzdaných hlasov a do druhého kola spolu s ním postúpila Iveta Radičová, ktorá získala 713 735 hlasov, t. j. 38,05 %.

V druhom kole sa v Železovciach zúčastnilo 3623 voličov, čo znamená 54,45 %-nú účasť. Zvíťazila tu Iveta Radičová, ktorá dosiahla 2882 hlasov, kým jej protivník Ivan Gašparovič získal 689 hlasov. Druhé kolo, a teda voľby celkovo však vyhral súčasný prezident Ivan Gašparovič, ktorý získal spolu 1 234 787 hlasov, teda 55,53 % všetkých odovzdaných, kým Iveta Radičová len 988 808 hlasov, čo predstavuje 44,46 %. (ik)

Na krízu sme sčasti boli pripravení

Mestá a obce budú v tomto roku hospodáriť z menšieho objemu peňazí, než sa pri zostavovaní tohtoročných rozpočtov pôvodne predpokladalo. Konštatuje to správa Inštitútu finančnej politiky (IFP) pri Ministerstve financií SR, obsahujúca okrem iných údajov pôvodné a korigované kalkulácie objemu podielových daní pre jednotlivé samosprávy.

Obec	Aktuál. rok 2009 spolu v Eur	Rok 2009 (ROZPOČET) spolu v Eur	Rozdiel (dopad - rozpočet) v Eur	Aktuál. rok 2009 spolu v Sk	Rok 2009 (ROZPOČET) spolu v Sk	Rozdiel (dopad - rozpočet) v Sk
Vrútky	3 066 282	3 334 572	-268 289	92 374 818	100 457 305	-8 082 487
Nová Baňa	1 956 347	2 127 521	-171 174	58 936 903	64 093 684	-5 156 781
Hnúšťa	1 710 282	1 859 926	-149 644	51 523 955	56 032 128	-4 508 173
Želiezovce	1 726 024	1 877 045	-151 021	51 998 192	56 547 859	-4 549 667 ¹⁾
Svit	1 965 195	2 137 143	-171 948	59 203 475	64 383 580	-5 180 105
Trstená	2 561 724	2 785 866	-224 142	77 174 499	83 927 009	-6 752 510
Lipt. Hrádok	2 436 093	2 649 243	-213 150	73 389 740	79 811 097	-6 421 356
Turzovka	2 346 178	2 551 461	-205 283	70 680 972	76 865 319	-6 184 348
Krupina	2 120 091	2 305 592	-185 501	63 869 868	69 458 267	-5 588 399

Prognóza príjmov z podielových daní podľa Inštitútu finančnej politiky pre vybrané mestá s počtom obyvateľov od 7300 do 7800. V prípade Želiezoviec už vieme, že rozdiel pôvodne predpokladaných a teraz očakávaných príjmov má byť iba 1 991 808 Sk (66 116 €).

Dotačný systém bude prepracovaný

I→

Niekoľko poslancov namietalo, že mestský dotačný systém neplní svoje poslanie, keďže o podporu sa v čoraz väčšej miere uchádzajú subjekty, ktoré by peniaze od mesta mohli dostať aj cez rozpočet na investície, ktoré by malo uskutočňovať priamo mesto. Všeobecne sa členovia zastupiteľstva zhodli, že všeobecne záväzné nariadenia o dotáciách bude musieť prejsť novelizáciou, predložené návrhy na udelenie dotácií však schválili. Poslanci schválili zloženie legislatívnej komisie, ktorá bude poradným orgánom MsZ pre posudzovanie pripomienok pri tvorbe a prijímaní všeobecne záväzných nariadení mesta. Komisia bude pracovať v zložení: I. Turzová, G. Melcer, V. Tomašovič, G. Horváth a prednosta MsÚ. Zastupiteľstvo rokovalo o analýze využitia budov vo vlastníctve mesta. Peter Martosy uviedol niekoľko čísel týkajúcich sa rentability niektorých mestských objektov, spomenul amfiteáter a slobodáreň, ktoré sú podľa účtovníctva mesta stratové. V rámci tohto bodu bola vznesená poslancská otázka, či by sa mesto malo pustiť do napravenia stavu v oblasti evidencie pozemkov, t. j. uvedenia skutkového stavu s evidovaným do súladu. „Je to obrovský problém na celom Slovensku a politicky veľmi nepopulárna záležitosť, ale keď to chcete – a ja to tiež chcem – tak sa do toho pustíme,“ vyhlásil primátor. MsZ prijalo uznesenie, na základe ktorého treba návrh na nakladanie s nehnuteľnosťami vo vlastníctve mesta doplniť a vypracovať správu o rentabilite objektov. Schválené bolo podanie dvoch projektov na čerpanie nenávratného finančného príspevku a finančná spoluúčasť mesta v nich: v projekte Rozšírenie a zefektívnenie separovaného zberu

túto finančnej politiky (IFP) pri Ministerstve financií SR, obsahujúca okrem iných údajov pôvodné a korigované kalkulácie objemu podielových daní pre jednotlivé samosprávy.

vo výške 27 987,01 €, v projekte Regionálne centrum na zhodnotenie biologicky rozložiteľného odpadu vo výške 112 792,24 €. MsZ schválilo zámennú zmluvu medzi mestom a Jozefom Horváthom, prevádzkujúcim výrobnú halu za železnicou. Schválená bola aj žiadosť Andrey Gažo o prenájom priestorov Domu kultúry na prevádzkovanie kaviarne, ako aj odpredaj prístrojov a zariadenia pre spoločnosť Nausika, nie však za sumu 1000 €, ktorú ponúkala spoločnosť, ale za 4286,30 €. V súvislosti so žiadosťou spoločnosti AX Stavas o povolenie na zmenu užívania pozemkov zastupiteľstvo konštatovalo, že uvedenú lokalitu územný plán mesta nešpecifikuje a súhlasilo s využitím na ťažbu s tým, že po ukončení ťažby bude územie využité na rekreačné účely. V rámci bodu kontrola plnenia uznesení bola prerokovaná otázka účasti mesta v Združení za čisté Dolné Pohronie z hľadiska finančnej rentability, v rámci interpelácií zas bola otvorená otázka neplatičov v mestských nájomných bytoch. (Ich zoznam bude taktiež uverejnený v našich novinách.) V diskusii táto téma pokračovala, najmä v spojitosti s tým, či súčasný právny zástupca mesta zvláda úlohy spojené s agendou neplatičov. Na to nadväzovala rozprava o možných úsporných opatreniach kvôli hospodárskej kríze. V závere rokovania boli prediskutované témy ako chýbajúce kanalizačné vpuste v meste a z toho dôvodu šíriaci sa zápach z kanalizačnej siete, stav prác na parkovisku pri supermarkete, oslovenia miestnych podnikateľov pri zadávaní verejných zákaziek, problém s túlavými psami či parkovanie pred domom služieb. (ik)

V prípade mesta Želiezovce boli podľa IFP podielové dane rozpočtované MF SR na tento rok vo výške 1 877 045 € (56 547 859 Sk), po prehodnotení na základe odhadov kvôli nižším príjmom štátnej pokladnice je to iba 1 726 024 € (51 998 192 Sk), teda o 151 021 € (4 549 667 Sk) menej. Realita je však o niečo priaznivejšia.

Mesto Želiezovce získalo v roku 2007 na podielových daniach od štátu 46 142 000 Sk (1 531 633,8 €). V nasledujúcom roku naplánovalo v rozpočte príjmy z podielových daní vo výške 48 000 000 Sk (1 593 308 €), skutočnosť tieto očakávania predstihla, skutočné príjmy boli vo výške 52 887 000 Sk (1 755 526 €). Na jeseň minulého roka prichádzali z ministerstva financií informácie, že samosprávy môžu očakávať 10–15 %-né zvýšenie príjmov z podielových daní na tento rok. Naši poslanci a pracovníci MsÚ boli však pri zostavovaní rozpočtu na rok 2009 viac realistickí ako optimistickí, zohľadnili neistú situáciu kvôli kríze a nepredpokladali nárast príjmov vo takom vysokom tempe, ako v predchádzajúcich rokoch. V rozpočte tak stanovili plán na príjmy z podielových daní vo výške 53 990 000 Sk (1 792 139,68 €). V porovnaní s touto projekciou vychádza, že schodok bude namiesto 4,5 milióna korún iba 1 991 808 Sk (66 116 €). (ik)

Na niektoré objekty doplácame

S otázkou využiteľnosti budov a mestského majetku by sme sa mali zaoberať aj z ekonomického hľadiska, vyhlásil poslanec Peter Martosy, ktorý na marcovom zasadnutí MsZ predstavil analýzu rentability dvoch mestských objektov. V krátkosti uviedol príklady amfiteátra a slobodárne: „V účtovníctve zisťujeme, že vlnajšie výdavky na amfiteáter predstavovali 357 030 korún, príjmy z prenájmu iba 136 507 korún. To znamená že asi 220 000 korún ročne doplácame na amfiteáter. Na slobodáreň sme v roku 2008 vynaložili 1 205 976 korún, príjem z nájomného predstavoval 1 041 000 korún, čiže približne 160 000 korún ročne strácame. Perličkou v prípade slobodárne je, že sa tam vlni spotrebovalo na vodné-stočné 263 063 korún, čo pri prepočte priemernou cenou je približne 4300 m³.“ Podľa poslanca by sa v prípade každého mestského objektu mali tieto ukazovatele zhodnotiť a následne sa rozhodnúť o ďalšom nakladaní s ním. (ik)

Polícia informuje

Polícii sa podarilo chytiť páchatela viacerých krádeží vlámaním, ktorého sa dopustil ešte v rokoch 2007 a 2008. Ide o 31-ročného muža z N. Zámkov, ktorý sa v apríli 2007 vlámol do budovy ZŠ v Čake, odkiaľ odcudzil dataprojektor, notebook, reproduktory a ďalšie zariadenie a spôsobil škodu 2323 € (70 000 Sk). O niekoľko dní neskôr sa vlámol do budovy MŠ v Čake, odcudzil DVD prehrávač a nosiče, potom sa násilím dostal do riaditeľskej kancelárie, odkiaľ odcudzil príručnú pokladnicu. Celkovo spôsobil škodu vo výške 1072 € (32 300 Sk). V auguste 2007 vnikol do budovy Cirkevnej ZŠ v Ketí, kde odcudzením finančnej hotovosti a poškodením zariadenia spôsobil škodu vo výške 466 € (14 038 Sk). V júni 2008 sa zas vlámol do reštauračného zariadenia v Žemberovciach, kde spôsobil škodu 1325 € (39 917 Sk). Dňa 17. marca 2009 bolo voči nemu vznesené obvinenie za prečin krádeže.

V ostatnom období bolo pri cintoríne zaznamenaných viac prípadov okradnutia najmä od starších občanov. Boli vykonané podobným spôsobom: páchatel si na svoju vyhladanú obeť počka pred cintorínom, keď prechádzala vedľa neho, snažil sa jej vytrhnúť tašku z ruky alebo bicykla a utekal preč. Upozorňujeme preto občanov, aby zvýšili opatrnosť pri návšteve cintorínov.

Začiatkom marca sa miestnym policajtom podarilo chytiť dvoch páchatelov takýchto skutkov. Dňa 9. marca bolo začaté trestné stíhanie proti 19-ročnému Želiezovčanovi, ktorý dňa 7. marca na Ul. SNP pri cintoríne odcudzil koženú kabelku 69-ročnej obyvateľke nášho mesta. Páchatel pristúpil k svojej obeti a po opýtaní, koľko je hodín, sa jej pokúsil zobrať bicykel. Keďže sa mu to nepodarilo, vytrhol jej z rúk koženú kabelku a utiekol domov. Keď zistil, že v kabelke okrem občianskeho preukazu nič nie je, vrátil sa na cintorín a kabelku odhodil. Svojej obeti spôsobil škodu 20 €.

Taktiež 9. marca bolo vznesené obvinenie proti 20-ročnému obyvateľovi Želiezoviec, ktorý tri dni predtým odcudzil 62-ročnej Želiezovčanke kabelku pri miestnom cintoríne. Počkal si na ňu a keď prechádzala okolo neho, pribehol k jej bicyklu a vytrhol jej kabelku z košíka pripevnenom na bicykli a utiekol. V taške našiel nákup z obchodu a peňažnú hotovosť s 10 eurami, ktorú použil v miestnej krčme na nákup jedla a cigariet. Svojím konaním spôsobil škodu vo výške 37,9 €.

Spracoval (ik)

Informácie poskytol kpt. Ing. Marián Mikloško riaditeľ OO PZ Želiezovce

Možné zmeny v štruktúre samosprávy, rokuje sa zatiaľ v zákulisí

→ Ak by sme sa nedohodli, nastupuje „úradnícka vláda“, keď nevznikne väčšina v tomto parlamente. Toto sú podstatné otázky, ktorých vyriešenie vytvára priestor na rokovanie s tými, ktorí sa ujmú vlády,“ vyhlásil primátor na pôde mestského zastupiteľstva. Zdôraznil, že je najvyšším výkonným orgánom tohto mesta, zodpovedá za výkon rozhodnutí zastupiteľstva. Vyzdvihol potrebu dosiahnutia dohody, aby Želiezovce nedopadli ako Šahy, kde primátor odstúpil, alebo Zlaté Moravce, kde je primátorka „vláčená po súdoch“. Volení zástupcovia by podľa neho nemali zabúdať na to, že sú na svojich miestach z vôle občanov. „Občan v tejto situácii už totálne stratil prehľad o tom, kto vládne a kto nie. Nevie, kto čo vlastne chce a ako. Povedzme si na rovinu: tu je vlastne bezvládie. A toto si musíme ujasniť, či ideme tým smerom, akým sme sa dohodli, že 12 poslancov je vláda tohto mesta, rozdelili si zodpovednosť za určité úseky. To vám však nemôžem nanútiť. Ak sa väčšina zhodne, že to nevyhovuje, nikto zmeny nemôže zabrániť.“

Primátor svojím prejavom reagoval na iniciatívu poslancov, zatiaľ v štádiu prípravy, smerujúcu k úprave organizačnej štruktúry samosprávy, ktorá môže mať podobu tzv. starej štruktúry. Rokovania o konečnej podobe štruktúry prebiehali za zatvorenými dverami za účasti poslancov MsZ, preto konkrétne informácie zatiaľ nie sú k dispozícii. Občasné výroky poslancov na ostatnom zasadnutí zastupiteľstva dávali tušiť, že popri prípadnej zmene sa pripravujú aj protikrizové opatrenia, preto možno dôjde aj k zmenám v počte pracovníkov samosprávy.

Ako jednu z alternatív riešenia situácie spomenul primátor možnosť návratu k starému modelu. „Čo je starý model? Relevantné politické sily si sadnú za rokovací stôl a dohodnú sa na koalícii. S ktorými sa nedohodnú, tí budú v opozícii. Vládnuca väčšina povie, že sa zmení organizačný poriadok, vytvorí sa komisia. Bude za to zodpovedná, lebo občan to bude sledovať.“ Na verejnom fóre zasadnutia MsZ sa na primátorom nastolené otázky nerozvinula diskusia, takže otázka prípadných zmien v organizovaní práce samosprávy zostáva zatiaľ stále otvorená. (ik)

Csatlós-Smiley – doteraz nepoznaný rodák rozkvitá mesto

Nášmu mestu svitá na lepšie časy. Môže za to unikátny objav zo zimy tohto roka, ktorý môže zvrátiť zabehnutý chod Želiezoviec a navždy vymazať šedivosť z mysle miestnych obyvateľov.

Počas výkopových prác na diaľkovom teplovode v centre mesta bola nájdená autentická nahrávka, na ktorej hrá Franz Schubert na klavíri spolu s Karolinou Esterházy. Ide o zvukovú nahrávku zachytenú fonografom, jedným z prvých svojho druhu vo vtedajšom Uhorsku. Fonograf z Ameriky priviezol amatérsky fyzik Roderik Csatlós-Smiley, ktorý pôsobil ako pomocník vynálezcu Thomasa Alvu Edisona a ako šikovný našinec „odkukal“ princíp jeho fungovania. Nahrávka bola uchovaná v olovej truhle, zakopanej pri hlavnom námestí. Nájdenie pre mesto cenného pokladu bolo uchovávané v prísnej tajnosti, čo je vlastne odpoveďou na dlhotrvajúce zemné práce ešte pred príchodom mrazov. Pracovníci dodávateľskej firmy boli motivovaní k mlčanlivosti vysokými odmenami, ktoré bola ochotná vykryť Slovenská agentúra cestovného ruchu (SACR), uvedomujúc si historickú výnimočnosť objavu.

V súvislosti s objavom za prísneho utajenia zasadalo aj mestské zastupiteľstvo, ktoré rozhodlo o mimoriadnej zmene územného plánu na základe prognóz SACR o jeho význame z hľadiska cestovného ruchu. V centre mesta sa v máji začne výstavba troch hotelov a ulica spájajúca Mierovú so Sacherovou ponesie názov po našom rodákovi Csatlósovi-Smileym,

doteraz známemu len úzkemu okruhu Želiezovčanov zaujímajúcich sa o históriu. Mesto očakáva aj ponuky miestnych občanov na ubytovanie v súkromí kvôli predpovedanému radikálnemu nárastu počtu turistov už v tejto sezóne po zverejnení tohto objavu v celoštátnych a medzinárodných médiách. Naše noviny ako miestne periodikum získali exkluzívitu v prednostnom uverejnení správy. Záujemcovia o udelenie povolenia na súkromné ubytovanie turistov sa môžu hlásiť na Mestskom úrade v Želiezovciach, v kancelárii č. 6. (Aprília Primášová)

Viceprimátor Pavel Polka s cylindrom z fonografu (v prvočiatkoch sa hlas nezachytával na platňu), ktorý zaručene prispieje k rozvoju cestovného ruchu.

Model širokej koalície v Želiezovciach

Prevažnú časť našich samospráv charakterizuje striedanie vlád zostavovaných zo strán a nezávislých poslancov, ktorí sú schopní vytvoriť väčšinu. Poslanci sú tak niekedy vo väčšine a vládnu podľa dohodnutého a touto väčšinou schváleného rozvojového programu, alebo sa dostanú do opozičného postavenia kritikov väčšinovej vlády poslancov s ktorými sa nevedeli dohodnúť na spoločnom programe.¹

Konštruktívna opozícia, ktorá by na základe odborných argumentov a vo verejnom záujme podporovala prácu vládnych poslancov, je bohužiaľ veľkou zriedkavosťou. Rozvracanie a populizmus sú krátkodobé jednoduchšie a účinnejšie.¹ Spomalenie alebo nerealizovanie programu vládnucej väčšiny nakoniec zaplatia občania a keď sa opoziční poslanci dostanú k moci, ľahko sa opäť populisticky vyzujú zo zodpovednosti za spôsobené škody.

Ďalšie problémy v práci samospráv spôsobuje spochybňovanie osobnej (vládnej) zodpovednosti poslancov, ktorí sa „veľkodušne zmieria“ s tým, že mesto štyri roky nesie na pleciach primátor s pracovníkmi mesta. Nepripraví sa odborne a programovo na funkciu poslanca, nevedia a ani nechcú vládnuť a nie sú zodpovední za činnosť samosprávy počas svojho funkčného obdobia.¹ Týmto prístupom často pod zásterkou demokracie vytvoria podhubie pre diktatúru strán, úzkych skupín a jednotlivcov. Nezriedka vzniká komická situácia, keď poslanci od primátora a pracovníkov mesta požadujú, aby im pripravili a potom ich ešte aj presvedčili o tom, čo by to oni vlastne mali chcieť. Verejnosť väčšinou nevie, že primátor u nás nemá hlasovacie právo. Podstata kompetencií stanovená zákonom o obecnom zriadení, že primátor je predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom mesta a mestský úrad je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora, sa tak často obracia na hlavu.

Tretím problémom je, že opozícia a koalícia sa u nás navzájom znemožňuje všetkými, teda aj nekorektnými prostriedkami, že sa programovo vytvárajú nepriateľské tábory. Už samotné voľby a ich kampane sú bojom nepriateľov, kde sa zasievajú semená nikdy sa nekončiacich svárov.

Posledným a najzávažnejším nedostatkom vo fungovaní veľkej časti samospráv je, že v mestách od 5000 do 30 000 obyvateľov toto nepriateľstvo preniká do rodín, medzi susedov, do škôl a na všetky pracoviská. Stráca sa úcta a rešpektovanie názorov, národ-

nosti, vierovyznania, profesií a odbornosti. Polovica ľudského a odborného potenciálu mesta je odstavená na vedľajšiu koľaj. Polovica buduje a druhá polovica hádže poľená pod nohy. To, čo vládnuca polovica začne a naštartuje, po prehratých voľbách opozícia zmení alebo zastaví.

Kam môže táto cesta viesť dnes, keď sa stratili prirodzené autority a nič nie je sväté, možno vidieť u našich južných susedov.

Všetky tieto všeobecne rozšírené nedostatky v práci samospráv i neutešený stav mesta nás podnietili v medziach zákona o obecnom zriadení zmeniť spôsob fungovania orgánov mesta. Na začiatku volebného obdobia, po vzájomnej dohode všetkých dvanástich poslancov, sme v Želiezovciach začali zavádzať model širokej koalície.

Model širokej koalície vytvára možnosť pre všetkých demokraticky zvolených poslancov uplatniť svoju tvorivú energiu v službách verejného záujmu.

Podstatou tohto demokratického modelu fungujúceho desaťročia vo Švajčiarsku, aj na samosprávnej úrovni je, že každá strana a poslanec, ktorí vo voľbách získali mandát, získa povinne aj príslušný podiel na vládnutí.¹

To má za následok, že žiadna strana ani poslanec nie sú vylúčení z vládnutia a môžu tak všetci realizovať niektoré dohodnuté prvky svojho programu.¹

V stredoeurópskom priestore nemá tradíciu takáto deľba moci, široká koalícia ani osobná zodpovednosť poslancov založené na úcte a rešpektovaní kolegov, schopnosti spolupracovať a vziať sa časti svojich predstáv v prospech vytvorenia priestoru pre všetkých poslancov. Takisto ani uplatňovanie vôle väčšiny tak, aby to nebola diktatúra väčšiny. Napriek tomu sme všetci zobrali na seba zodpovednosť a vydali sa touto, u nás nevyšľapanou cestou.

Zavedenie v Želiezovciach

Prvý krok k zavedeniu modelu širokej koalície sa uskutočnil zriadením dvanástich komisií s netradičným pomenovaním rada úseku, kde sa každý poslanec stal predsedom jednej z nich a dostal právo navrhnúť jej členov, svojich odborných poradcov (preto rada úseku). Tu sa vytvoril priestor pre účasť renomovaných odborníkov (nepolitikov), ktorých mesto nevie zamestnať. Zároveň boli zvolení dvaja zástupcovia primátora (koordinátori šiestich rád úsekov), sprostredkovatelia dennej operatívnej výkonných orgánov mesta a príslušných poslancov.

V druhom kroku sa schválil nový štatút

mesta s príslušnou organizačnou štruktúrou všetkých orgánov a organizácií mesta. Podstata zmeny spočíva vo vytvorení dvanástich úsekov a v zaradení všetkých orgánov, subjektov a pracovísk mesta do jedného z nich. Položili sa tým základy pre vytvorenie prehľadnej vládnej kompetencie a programovej zodpovednosti každého poslanca.

V treťom kroku sa podľa tohto základu prepracovali všetky vnútorné normy, úlohy referátov úsekov Mestského úradu ako aj pracovné náplne všetkých pracovníkov mesta. Koordináciu jednotlivých referátov úsekov z pôvodných šiestich zabezpečujú dnes štyria koordinátori (v starej štruktúre piati vedúci oddelení).

V štvrtom kroku, súbežne s prípravou a schvaľovaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta 2007 – 2013 a Rozvojového programu mesta 2007 – 2010, sa formou vykonávacích plánov na príslušný rok definovali po úsekoch úlohy základné, rutinné a programové. Tu dostal každý poslanec (predseda rady úseku) priestor na uplatnenie svojho programu úseku na celé volebné obdobie a možnosť rozvrhnúť si ho na jednotlivé roky. Spresnenie i koordinácia programov poslancov v jednotlivých úsekoch sa potom mohli urobiť pri zostavovaní a schvaľovaní rozpočtu mesta na každý rok.

V piatom kroku sa vykonávacie plány a rozpočet mesta na príslušný rok premietli každému pracovníkovi mesta do jeho rozvrhu práce, ktorý slúži ako jeho plán práce a po skončení mesiaca (roka) ako výkaz jeho práce.

Výsledok dvojročnej práce orgánov mesta pri postupnom zavádzaní modelu širokej koalície v Želiezovciach uvádzam na konci tejto publikácie. Problémy a prekážky, ktoré sme museli prekonávať pri našej práci, ako aj skúsenosti zo zavádzania tohto modelu, zverejníme na konci volebného obdobia.

Už dnes možno konštatovať, že je to predovšetkým otvorený systém nútiaci k osobnej zodpovednosti poslancov aj pracovníkov mesta, ktorý sa dá pružne prispôbovať špecifickým podmienkam toho ktorého mesta, mentalite a aj dobe ktorú žijeme. Odstraňuje skrývanie sa za kolektív, nekonštruktívnu kritiku a manipuláciu verejnej mienky večne nespokojnými jednotlivcami, pretože každý dostáva príležitosť preukázať svoje schopnosti a na konci voľičom skladať účty zo svojej konkrétnej práce.

Pavel Bakonyi

¹Konsenzuálny model vládnutia: pokus v Želiezovciach (Janková Györgyi, Letenyei László, Levický László)

Teplo z obnoviteľných zdrojov

Dňa 12. marca 2009 bola slávnostne uvedená do prevádzky kotolňa na biomasu – slamu. Po prehliadke sa prítomní presunuli do veľkej sále Domu kultúry, kde postupne vystúpili: primátor Želiezoviec Pavel Bakonyi, predseda NSK Milan Belica, riaditeľ regionálneho obchodného centra Dexia banky Slovensko, a. s. Ing. Ján Grožaj a napokon generálny riaditeľ a predseda predstavenstva TENERGO Brno, a. s. Ing. Petr Horák. Podujatie moderoval prevádzkový riaditeľ TENERGO Brno, a. s., OZ ZO Martin, Ing. Tibor Ešek. Vzápätí si prítomní pozreli pripravenú prezentáciu doplnenú fundovanými výkladmi prevádzkového a technického riaditeľa spoločnosti o stále prebiehajúcej postupnej prestavbe plynovej kotolne, ktorej celkový výkon budú v blízkej budúcnosti osemdesiatimi percentami zabezpečovať dva kotle na spaľujúce slamu.

Na podujatí sa zúčastnili aj starostovia okolitých obcí, pre ktorých bola nová technológia akiste inšpiráciou najmä tým, že prechodom na obnoviteľné zdroje energie je okrem vyššej bezpečnosti možné i znižovať cenu. Samozrejme za predpokladu, že sa nájde spoločnosť schopná investovať. Napokon, primátor Pavel Bakonyi vo svojom príhovore označil rozhodnutie nechať sprivatizovať tepelné hospodárstvo spoločnosťou TENERGO Brno za jedno z najlepších rozhodnutí posledných rokov. A skutočne – ekologický aspekt spočívajúci aj budovaní teplovodu centralizujúcom výrobu tepla a znižujúca sa cena v čase krízy po hrozbe nedostatku plynu, jeho slová plne potvrdzuje. (šh)

Kotolňa na Mierovej ulici bude po sprevádzkovaní druhého kotla na spaľovanie slamy schopná vykurovať celé mesto. Viac v budúcom čísle.

Želiezovce sú mimo...

Autobus s deťmi z Kalnej nad Hronom zaparkovaný pri amfiteátri, policajti, zdravotníci ošetrojú niekoľko zranených... Našťastie len cvičenie, ale asi takto by prebiehal skutočný poplach v prípade ohrozenia elektrárne v Mochovciach. Krízový štáb spadá pod velenie prednostu Obvodného úradu v Leviciach Ing. Jozefa Máčaja, ktorý nám o tom povedal:

„Zo zákona sme povinní po trojročnom období vykonať cvičenie vo väčšom rozsahu a zúčastňujú sa ho samozrejme elektrárne

Mochovce, obvodný úrad v Nitre, Nové Zámky a Obvodný úrad Levice. Ide v prvom rade o nácvik evakuácie po vyhlásení stupňa ohrozenia. V tomto prípade situácia bola navodená tak, že Kalná nad Hronom je ohrozená a na nácvik sme si vybrali ZŠ. Želiezovce ako evakuačné miesto sme si vybrali preto, že je mimo. Mimo priameho ohrozenia radiačným mrahom i radiáciou ako takou. V Šarovciach sme zriadili dekontaminačné pracovisko, evakuanti priamo z elektrárni sa zastavia na tejto stanici, budú sa očisťovať vozidlá a samo-

zejrejmé osoby - dozimetrami sa preskúma ich radiácia a rozdelia sa do skupín - kontaminovaní pôjdu do očísty a nekontaminovaní do iného priestoru. V tomto prípade sme evakovali obyvateľstvo v predstihu, to znamená, že nedošlo ešte k priamemu ohrozeniu, deťom by sme poskytli ubytovanie v rodinách. V podstate ide o nácvik, koordináciu, časový sled všetkých úkonov, ktoré sú s tým spojené.“

Žiaci ráno, keď sa

Ženy sa premieňali

Človek je už raz taký – nestačí mu, čo má, chce ešte viac. A najmä ženy. Príroda im nadelila dosť krásy, ale ony chcú byť ešte krajšie...

Vedia to aj v Dome kultúry, preto ku Dňu žien pripravili zaujímavé podujatie. Samozrejme pre ženy, od 25 do ∞ rokov. Tímy kozmetických štúdií Díva zo Želiezoviec a Darphin z Levíc, domáceho vlasového štúdia Hair – Veronika a levického Vogue, nechťových štúdií – domáceho Niki a hostujúceho Zafiru z Levíc, železovská Móda Elizabeth, Magdaléna Jankóová a stomatológ Dániel Gergely robili, čo bolo v ich silách.

Niektoré si chceli zmeniť imidž, niektoré zvýšiť svoju príťažlivosť a našli sa aj také, ktoré chceli od základov zmeniť svoj výzor. „Premeňovú“ atmosféru dotvárali aj džezové improvizácie gitaristu Györgya Mészárosa.

Účasť, ako to už v Želiezovciach býva, nebola vysoká, no i tak bolo čo sledovať – prichádzali samé krásne ženy, človek by si myslel, že vizážista už nemá čo vylepšiť a predsa... Odchádzali ešte krajšie. Niektoré vraj neboli spoznatelné... (šh)

Dom kultúry v Želiezovciach a občianske združenie Zselízi Hangok - Želiezovské hlasy organizuje v Dome kultúry **25. apríla 2009 (v sobotu), o 17.00 hod.** dobročinný koncert na záchranu kaštieľa

Účinkujú
Miešaný zbor
Franza Schuberta
Richard Rikkon
a mužský zbor
Wiener Schubertbund
z Viedne.

Vstupné: ľubovoľné

zбудili, netušili čo ich v škole čaká. Jeden z nich, Ján Kozáč nám o tom povedal: „V škole sme mali cvičenie, keby sa niečo stalo s Mochovcami... Nastúpili by sme, vyšli z triedy a postupne by sme nastupovali do autobusu, potom by sme prišli sem a na ústach a nosoch by sme museli mať vreckovku.“

O zaujímavom i pútavo strávený čas sa postarali pracovníci Slovenského Červeného kríža a Špeciálnej kynologickej záchranej služby Slovakia, o 12.00 deti nastúpili do autobusu a vrátili sa do svojich domovov.

Priebeh cvičenia sledovali pozorovatelia z protikrízových zložiek z Maďarska a z Integrovaného záchranného systému.

(šh)

Riešenie sa našlo

„Môj otec bol Želiezovčan a keď zomrel, v novinách ste ho nespomenuli. Len preto, že zomrel v Leviciach, si to nezaslúži?“ Aj takúto výčitku sme si vypočuli v súvislosti s rubrikou **Opustili nás**.

Už od začiatku vydávania našich novin sme informácie do rubriek **Prišli na svet**, **Sľúbili si vernosť** a **Opustili nás** tieto informácie čerpali z matriky. Po zatvorení nemocnice sa situácia zmenila a hlásenie úmrtí všetkých Želiezovčanov, ktorých život vyhasol v nemocnici, odvtedy smeruje na matriky v príslušných mestách. A my sme mali informácie o úmrtiach, ku ktorým došlo v Želiezovciach, napr. aj v sanatóriu v priestoroch bývalej nemocnice. Išlo aj o ľudí, ktorí nie sú občanmi nášho mesta. Z nich sme do rubriky zaraďovali obyvateľov okolitých obcí.

Keďže po zatvorení nemocnice sa v Želiezovciach deti rodiť prestali, rubrika **Prišli na svet** zanikla. Zaznelo aj smutné konštatovanie: Kým v minulosti do Želiezoviec zďaleka chodili ženy rodiť deti, teraz sem chodia ľudia zďaleka zomierať. A želiezovskí rodáci budú už len vymierať...

Mrzelo nás, že nemáme a neposkytujeme informácie o narodených a zosnulých Želiezovčanoch a premýšľali sme, ako to vyriešiť.

Napokon sa riešenie našlo. Vďaka pracovníckam referátu vnútorných vecí Marianne Dobrovickej a Henriete Murcinovej: „Do evidencie obyvateľstva prichádzajú informácie o úmrtiach ľudí s trvalým bydliskom v Želiezovciach a takisto narodených deťoch i sobášoch, nech sa udejú kdekoľvek. Niektoré však prichádzajú so značným oneskorením.“

Vďaka tomu by už v rubrike **Opustili nás** nemal chýbať žiadny Želiezovčan, obohatená je aj rubrika **Sľúbili si vernosť**, v ktorej sa objaví každý zosobášený pár, z ktorého má aspoň jeden partner trvalé bydlisko v našom meste. A znovu je tu rubrika **Prišli na svet**.

Spomínaným pracovníckam ďakujeme za ich iniciatívu, ktorou im vzniklo trochu práce navyše a my sme radi, že sme mohli vyjsť v ústrety vám, vážení čitatelia.

Vďaka vám za vaše reakcie. Aj výčitky.

(redakcia)

Myšiarka narazila...

V redakcii nám zazvonil telefón, z ktorého sa dosť naliehavo ozval viceprimátor Pavel Polka: „Zober fotoaparát a príď pred obchodný dom Nesti. V kriku je sova, asi je zranená.“ V priebehu dvoch minút som bol na mieste, v kriku pri ceste bol naozaj vyplašený vták otáčajúci hlavu na tú stranu, z ktorej bol práve sledovaný. Neodvážil som sa ho dotknúť. Dával som pozor, aby sa k nemu nepriblížili dvaja túlaví psi, kým Pavel Polka išiel zavolať mestských policajtov. Vrátil sa so samotným náčelníkom Jozefom Kováč-

som, ktorý mal viac odvahy, nebojácne vošiel do kriku a vtáka, ktorý bol schopný sa brániť, zobral do rúk. Preniesol ho tak do pivnice budovy MsÚ, kde pohotový pracovník Ondrej Pásztor našiel vhodnú škatuľu, ktorá sa stala dočasným lôžkom operenca. Privolal veterinár

MVDr. Jozef Sýkorčin

skonštatoval, že ide o Myšiarku ušatú. Nezistil žiadnu zlomeninu, avšak krvavá škvrna pod zobákom podľa neho prezrádzala, že prežila tupý náraz do prekážky, ktorou mohol byť stĺp elektrického vedenia. Vložil ju do už spomínanej škatule a urobil jediné, čo sa v takej situácii môže urobiť – obrátil sa na Obvodný úrad životného prostredia, prostredníctvom ktorého sa dostala na Rehabilitačnú stanicu živočíchov pri Správe CHKO Štiavnické vrchy v Banskej Štiavnici. Ako sme sa dozvedeli od pracovníka stanice Štefana Čengera, pobudla tam dva týždne, načerpala nové sily a potom bola neďaleko Pukanca vypustená na slobodu. Odletela...

(šh)

Stalo sa

Pondelok, 23. februára 2009. Po trojdňovej vydatenej dovolenke a víkende som nastúpil do práce o pol siedmej. Celú noc snežilo, začal som teda odpratávať sneh z chodníkov, potom ma zavolali do domu služieb kvôli chybným radiátorom. Vzal som náradie a išiel odstrániť poruchu. Na MsÚ som sa vrátil o 9.20 hod., kde som na prízemnej chodbe stretol viceprimátora, ktorému som sa slušne pozdravil. Neodpovedal mi, namiesto toho sa na mňa oboril: „Mohli by ste prestať s osočovaním mojej a primátorovej osoby!“ To sa vraj vzťahovalo na viacerých kolegov, ktorí sa niekedy zastavia v dielni. Z celého hrdla ma hanil slovami, ktoré neznesú tlačiarensku čerň a tvrdil, že má nahrávku s takýmto rozhovorom. Navrhol som, aby sme si celú vec vyjasnili v prítomnosti primátora a spolu si nahrávku vypočuli. On odvetil, že radšej mi dá do ruky svoj pohlavný orgán (na chodbe boli kolegovia aj stránky), ako by mi dal nahrávku. O týchto udalostiach som povedal aj primátorovi.

Stalo sa, čo sa nemalo stať, že viceprimátor pred svedkami na chodbe úradu niekoho takto ponížil len preto, že je obyčajný údržbár.

Už 15 rokov pracujem na mestskom úrade, pri treťom primátorovi a mnohých poslancoch, ale takéto poníženie som ešte nezažil. Nuž, takto sa to stalo. **Ondrej Pásztor, zamestnanec MsÚ**

Áno, pán Pásztor, stalo sa ...

V živote už to tak chodí. Konanie nás všetkých je väčšinou reakciou na kroky vykonané inými. Uvedeného dňa som Vás naozaj tlačiarenskou čerňou neznesúcim spôsobom slovnou upozornil na vami opakujúce sa nepatričné vyjadrovania sa na osoby poslancov a primátora nášho mesta. V mesiaci január a február tohto roku mi dva alebo trikrát zavolalo neznáme číslo na môj mobilný telefón. Ani po opakovanej výzve prosím... sa nikto konkrétny neozýval, avšak nevyžiadané som mal takto možnosť sa započúvať do nekorektného, ani nie politického, ale ľudského hodnotenia osoby primátora či mestských poslancov. Domyslel som si, že sa to odohráva v pivničných priestoroch mestského úradu, pri rannej káve a cigaretky. Podľa hlasu som spoznal len Vás, pán Pásztor, a počul som, ako so zvýšeným hlasom urážate vedenie mesta. Tento Váš, viac-menej monológ, už asi niektorých z prítomných nezaujímal a tak opakovane mi dal možnosť cez mobil vypočuť si Váš šľavnatý komentár. Áno, ako ste písali, stalo sa .. Ale, ak sa Vaše nepatričné komentáre na primátora a poslancov budú opakovať, uistujem Vás, opätovne Vás dôrazne vyzvem, aby sa to už nedialo. A to iste nie preto, ako píšete, že ste len – jednoduchý údržbár.

Pavel Polka – zástupca primátora

Aj keď to nie je, je to pravda

Jeden z najpopulárnejších a najvýznamnejších českých trampských a folkových pesničkárov Jan Nedvěd sa môže pochváliť nevšednou popularitou. Napísal stovky pesničiek, mnohé z nich zľudoveli a obľúbilo si ich niekoľko generácií.

V 60-tych rokoch hral v beatových skupinách The Three Long Fingers a The Preachers, neskôr bol zároveň členom skupín Spirituál kvintet a Brontosaurus. Celá túto svoju hudobnú kariéru absolvoval po boku svojho brata Františka, s ktorým mal aj neskôr popri svojej sólovej kariére spoločné hudobné projekty a vystúpenia.

V júni 1996 pri príležitosti svojich päťdesiatych narodenín uskutočnil megakonzert na Strahove, vlni vydal prekvapivo pestrý album potvrdzujúci jeho hľadanie čohosi hlbšieho v ľudskom živote pod názvom *Ta noc, kedy mi vyšlo slunce*, začiatkom tohto roka album českých, moravských a slovenských ľudových piesní a v sobotu 21. marca vystúpil v Dome kultúry v Želiezovciach.

Aj tu sa ukázalo, že mnohým ľuďom je jeho hudba blízka, že ľudia veľmi dobre poznajú texty jeho piesní a sú schopní spolu s ním si zaspievať už legendárne pesničky: Stánky, Valčíček, Růže z papíru, Podvod..., niektorí aj piesne z jeho nového albumu. Bol to koncert, aký želiezovský Dom kultúry zažíva len málokedy.

Napriek tomu, že sa Honza Nedvěd so svojou sprievodnou kapelou dosť ponáhlal ďalej, poskytol našim novinám rozhovor:

Čo podľa vás ľuďom dávajú vaše pesničky?

- Toto mi nerobte, to nie je otázka pre mňa. (smiech) Hudbu. Oni sú pri tej hudbe šťastnejší. „Stín tuláků, ohňů dým, pláč stromů na stráni“

- to sú texty, ktoré dosť ostro kontrastujú s dnešnou dobou...

- Áno, to je úmysel. Ja som veľký nadšenec novej doby ale nie som nadšenec toho sprostého. Nechcem odsudzovať, ale všetko, čo nie je ľudské, spravodlivé, čo sa mi nepáči, proti tomu ja náročky skladám pesničky. A nielen teraz. Ja som to robil celý život a snažil som sa, aby to, čo robím, bolo mierumilovné a nenadávalo to. Nie je nič jednoduchšie, ako si sadnúť do krčmy a nadávať, že to a to nie je ono.

Svojimi pesničkami ste už ovplyvnili viac generácií, čo si myslíte, že ešte môžete dosiahnuť?

- Tí ľudia ma teraz potrebujú. Keď sa dozvedia, že som, že je moja hudba, tak ma potrebujú... Nechcem zase povedať slovo nespravodlivosť... Tá bezbranosť proti vplyvu toho systému,

ktorý je nastavený tak, ako je, je nekonečná. Človek sa nedovoľá spravodlivosti. A v tých pesničkách je povedané „Pozrite sa, ja som na tom podobne a mnohí sme na tom podobne, čo tak to skúsiť napríklad takto alebo takto?“ Takže oni akoby to cítili a píšú mi, že to potrebujú... V minulom systéme tí ľudia neboli odvážni a nešli hovoriť niekomu „Ty si blbec“ a podobne. Ale z pesničiek tých pesničkárov to cítili, že sa to predsa len nejako dá a že sa to nejako zvládne. A myslím si... Nie sú to príliš hlboké slová? (smiech) Ja som vyšiel z jednoduchšej a prostej tvorby do akéhosi hľadania, ako sa spolu s tými ľuďmi vyjadriť k niečomu. Od trampingu až po Boha a po všetko. Hodnotiť ne-

chcem. Ja by som bol rád, keby tí ľudia to, o čom ste hovorili, tú druhú tvár si z toho vzali a hovorili: „Nejako bude...“ Alebo aspoň: „Nie som v tom sám.“ Pretože tá samota a bezbranosť je najhoršia.

V závere vystúpenia, najmä pri tejpredposlednej pesničke na vás bolo vidno, že ľuďom chcete odovzdať akési hlbšie posolstvo a že vám na tom záleží viac...

- Áno. Viete, ja nie som ten, ktorý musí ísť do toho kostola a hlboko uctievať Boha, klaňať

sa a deväť či desaťkrát sa modliť. Ale ja si myslím, že ho veľmi potrebujem. O láske to je. Ja si myslím, že láska je potrebná. Že to nie je len hlboký cit. Že láska je silná potreba toho druhého. Môžeme ho cítiť telesne a môžeme ho cítiť cez srdce, duchovne, ale keď je človek v tej láske nejaký čas, začne cítiť obrovskú potrebu. „Ja ťa potrebujem mať pri sebe.“

- To je tá láska. A povedal by som, že tak je to aj s Bohom. A mohli by sme povedať, keby sme si chceli zašilozofovať – aj keď to nie je, je to pravda. Aj keď ten boh nebude, tak je to pravda, aj keď tá láska nebude, tak je to pravda. Brat a sestra sa môžu domlúvať a zostanú bratom a sestrou... Žena a muž, boh a človek, sa môžu zatradiť, a napriek tomu je to pravda. Toto je hlboké, čo? (smiech) Ale hlavne je to pomoc. Toho druhého, ktorého mám vedľa seba, či už Boha alebo človeka, je to pomoc. Mám sa na koho obrátiť. V najposlednej chvíli by si človek hovoril: „Čo teraz bude?“ Ja poviem: „Pane Bože, pomôž mi“ alebo „Láska, pomôž

mi“ a už to, že ju poprosím, pomôže, aj keby nepomohla. Alebo ten Boh... Už to, že môžem niekomu povedať: „Prosím ťa“ – už to je predsa krásne. Niekde som to už písal: „Či už je Boh alebo nie je, tak už toľko ľuďom pomôhol, ako by bol. Alebo skôr, že je.“ Ale toto je príliš hlboké...

Ešte jedna, takpovediac povinná otázka: Ako sa vám hralo v Želiezovciach?

- Krásne. Ľudia nadšení, asi sú zvyknutí sem chodiť, sú rozbláz-

není, úprimní... Zažil som už, že „To je Nedvěd“ – ľudia, čo sa ma trochu boja. Ale tu ani náhodou, krik a výskot... Viete, ja som sa nikdy nezmenil, stále som ten pesničkár, ktorým som chcel byť. Nech si na mňa nadávajú alebo ma chvália – to všetko je ono. Keď vidím tie americké krčmy, ktorými muzikanti prechádzajú a hrajú ľuďom o tom ich meste, o tých ich starostiach – tam je ten prapôvod. My sme ten prapôvod nemali, my sme stále plakali, už od baroka, rokoka, buď „Láska je smutná“ alebo „Toto je smutné“. A naraz si hovoríme: „No a tuto je pekné“ a „Toto nie je pekné“ a „Toto mám rád“. A to je asi zmysel tej tvorby. Veľmi hlboké, čo? (smiech) To je asi účel. A ja si myslím, že to plní svoj účel, keď to vidím na týchto ľuďoch, akí sú šťastní. Ja som vedel, že oni zabudli na to, čo bude o chvíľu. Nemuseli, ale zabudli. Tu ako vodopád z nich stiekli všetky starosti a naraz sme si spievali: „Tuhle písničku chtěl bych ti lásko dát...“

Ďakujem za rozhovor.

Števo Hečko

Chráňme a zachovávajme si zvyky našich predkov IV.

Veľká noc. Toto obdobie sa začína na Zelený štvrtok tzv. pašiovým týždňom. Dodnes sa v našich slovenských dedinách zachovávajú zvyky a obyčaje s prvkami pohanského pôvodu. Veľkú noc ľudia odjakživa pripisovali dňom jarného slnovratu. Týmto veľkonočným týždňom sa končilo obdobie štyridsaťdňového pôstu. Veľká noc je pre kresťanov najväčším cirkevným sviatkom. Na Zelený štvrtok sa v kostolnej veži zviazali zvony. U nás sa hovorilo, že zvony odlietajú do Ríma. Vtedy sa malí chlapci rozbehli po dedine s rapkáčmi v rukách, plieskali bičmi a rapotali – vyhánali z dediny všetkých zlých duchov. Aby sa aj z domov vypudilo všetko zlé a nečisté, všade sa upratovalo, čistilo a líčilo na bielo. Pamätám si, ako moja babka hľadala prvé lístky žihľavy, aby uvarila čaj na prečistenie krvi a celého tela. Z tejto prvej jarnej žihľavy varila aj prívarok. Posekala nadrobno najjemnejšie lístky, zahustila smotankou, múkou, pridala cesnak a hotové podávala s volským okom. Hovorila tomu žihľavový špenát.

Na Veľký piatok skoro ráno pred svitaním ma moja stará mať zobudila a išli sme do potoka k prameňu poumývať sa a nabrali sme vody aj pre ostatných. Verili, že keď sa v tento deň v čerstvej vode poumývajú, budú po celý rok zdraví, čerství a šikovní do roboty. Na Veľký piatok bol prísny pôst, v kostoloch sa na omši spievali pašie. Nesmelo sa pracovať na poli, orať ani kopať, prevracat – otvárať zem. Bola taká povera, že v noci zo Zeleného

štvrtka na Veľký piatok sa schádzajú strigy na rôznych miestach. Vraj v túto noc sa otvárajú poklady a tajomné skrýše plné bohatstva v zemi.

Na Bielu sobotu sa v peci pekávali koláče a veľkonočný baránok. Varila sa šunka, klobásky, ale aj huspenina a samozrejme vajíčka. Jedla sa kyslá fazuľová polievka zo strakatej fazule /vrabčiarke/ so zapusteným vajcom, ktoré sme si dochutili nakrájaným, osoleným cesnakom zaliatym octom. Veľmi nám chutili aj lekvárové perky s makovými slížami. Pooobede sa v kostolnej veži rozviazali aj zvony. V podvečer išli celé rodiny do kostola na slávnosť vzkriesenia, kde kňaz posvätil oheň, zapálil „paškál“, veľkonočnú sviečku. Lampy v kostole sa naplňali novým olejom, zvyšky starého sme spaľovali pri kostole. Tento úkon sme nazývali „pálenie Judáša“.

Na Veľkonočnú nedeľu sa išlo do kostola s prúteným košíkom, do ktorého gazdiná naukladala kúsky uvarenej šunky, vajíčka, klobásku, guľaté koláče. Toto jedlo posvätil kňaz, volalo sa pascha. My deti sme túžobne očakávali najveselší sviatok – Veľkonočný pondelok, keď sa polievalo, šibali dievčatá. Dievčatá už niekoľko týždňov zdobili rôznym spôsobom vajíčka – maľovali, ponárali do odvarov z cibulových šupiek, rastlín, kôry, vyškrabovali ornamenty. Jeden z našej rodiny tieto vajíčka, ale aj iné veci, vedel odrôťovať pekným vzorom. Chlapci pletli z vrbového prútia menšie korbáče, mládenci uplietli veľký korbáč, ktorý sa volal kocár.

Tento kocár nosili na polievačku aj šibačku, lebo u nás sa naraz polievalo aj šibalo. Dievčence naň priväzovali farebné stužky. U nás sa veru chodilo poctivo polievať s vedrami. Až keď bola dievka poriadne vykúpaná, až potom dostala kolínsku vodu na vlasy. Mládenci dostávali výslužku – koláče, slaninku, klobásky, šunku, krásne maľované vajíčka. Jedlo sa potom zobralo večer na zmierovaciu tanečnú zábavu, na ktorú pozývali vykúpané dievčatá aj so svojimi matkami a tu sa všetko pojedlo. Najkrajšie maľované vajíčko dievča vždy dávalo svojmu milému z lásky. V našom kraji dievčatá darovali aj vyšívané kapesníčky.

Pamätám si na rôzne hry, ktoré sme hrali v tomto období. Jedna z nich sa volala „picík“. Chlapci sa rozdelili na dve družstvá, jedno podávalo, druhé chytalo. Hrali sme veľkou palicou, ktorou sa čo najďalej odrážal – odpaľoval picík. Bol to vlastne kus dreva 10 – 15 cm, z oboch strán zašpicatený. Na jeden koniec sa udrelo palicou, picík vyletel do vzduchu a vtedy sme ho odrážali palicou čo najďalej. Chytajúce družstvo sa ho snažilo zachytiť, za chytenie do ruky alebo do čapice malo družstvo 100 bodov. Keď picík nechyteli, podávajúce družstvo si odkrokovalo vzdialenosť a pripočítalo si počet bodov na počet krokov. Hrávali sme aj nezabudnuteľné gramorky (gulíčky). Boli to vypálené a zafarbené hlinené guľky. Keď na jar trochu obschla zem, päťou topánky sme si urobili jamku – džulku, vyznačili čiaru, odkiaľ sme hádzali gramorky čo najbližšie k jamke. Kto vyhral, ten mal právo prvého hodu všetkých guliek na jamku. Koľko guliek mu padlo do jamky, toľko bolo jeho, ešte mal navyše právo najbližšie guľky zahnutým ukazovákomprihúľat k jamke. Druhý v poradí nasledoval, až keď prvý netrafil, takto sme sa striedali, kým sa guľky minuli. Z vrbového konárika, alebo z orgovánu sme si vyrábali píšťalky. V tomto období sa najlepšie vykrúcala kôra dreva, mala najviac miazgy. Píšťalka mala krásny a jasný zvuk.

24. apríla – na Ďura sa hovorilo, že sa zem otvára. „Do Ďura nič nerastie, ani tráva, ani keby si ju kliešťami tahal zo zeme. Ale po Ďurovi ide všetko von, aj keby si to kladivom zatĺkal“. Na Ďura v dedine rôznymi spôsobmi vyhánali všetky zlé sily. Plieskali bičmi, strieľali z mažiarov. Vykladali bylinkami stajne kráv, čo malo napomôcť dobrej dojivosti po celý rok. Alebo na tento účel chytali a zabili hada a zakopali priamo v maštali. Nemilé prekvapenia robila skupina mládenčov gazdom. Nejedni si ráno našiel napríklad svoj rebrinák priamo na vrchole susedovej strechy, alebo na strome pekne zmontovaný. Vozy alebo náradie si museli gazdovia vykúpiť za pálenku.

Jozef Beník

Mesto Želiezovce – Dom kultúry Želiezovce

Miešaný zbor Franza Schuberta,
Želiezovce

28. apríla 2009 10.00 hod
Bábkové predstavenie Starého divadla z Nitry

„O psíčkovi a mačičke“

Vstupné: 1,5 €

16. apríla 2009

Tanečné predstavenie umeleckého súboru Mladé srdcia z BA

„Nekonečná história“ 11.00 hod.

Vstupné: 3 €

„Tanec pre strunové nástroje, bicie a klavír“ 19.00 hod.

Vstupné: v predpr. 5 €, na mieste 6 €

23. apríla 2009

Krajská súťaž folklórnych skupín

10.00 hod.

25. apríla 2009

17.00 hod

Benefičný koncert

Vystúpi: Wiener Schubertbund – mužský spevácky zbor, Viedeň

30. apríla 2009

10.00 hod.

Jókaiho divadlo, Komárno: „Každá myš má rada syr“

„Smutná nedeľa“

19.00 hod.

Vstupné: v predpredaji: deti, dôchodcovia 5 €

dospelí 8 €

Na mieste: deti, dôchodcovia 6 €

dospelí 9 €

Predaj vstupeniek v Dome kultúry v pracovných dňoch
od 8.00 do 16.00

Informácie: 036 / 7711099, 0905 243

969, 0907 560 557

Stačí len dať príležitosť

Vo veľkej sále domu kultúry za stolmi pracovalo niekoľko detí s farebným papierom. Podišiel som k Mykolovi Biloshytskemu, ktorý s Oksanou Lukomskou a dvomi dievčatami niečo staval – celkom evidentne ženskú postavu. Spýtal som sa ho, čo robí a on so smiechom odpovedal: „3D“. Potom doplnil, že to bude leto. Na otázku, ako vie, že leto vyzerá práve takto, odpovedal, že to nerobí len on.

Spýtal som sa dievčat pri stole a Nikoleta Nagyová, Sandra a Noemi Botkové mi to vysvetlili: „My teraz robíme motýľov, ostatní robia iné. A spolu to bude leto. Budeme to lepíť na tú postavu, bude to ako letné šaty. Okolo budú obláčiky, tráva... Zajtra to budeme lepíť a ešte dorábať.“

Na druhý deň bolo vidno výsledok. Leto, aspoň v časti veľkej sály Domu kultúry, pri ktorom sa každý prítomný túžil nechať odfoťiť. Alegória a vďaka prispeniu prítomných happening...

Čo však vedie týchto dvoch ukrajinských výtvarníkov žijúcich na Slovensku, zakladajúcich členov umeleckého združenia BonArt k tomu, aby popri uskutočňovaní vlastných výstav robili workshopy pre deti? Mykola a Oksana tvrdia, že v Želiezovciach to išlo jedno s druhým, nič sa nemuselo vymýšľať, všetko do seba zapadalo a bolo to úžasné. „Mnohé deti majú komplexy z toho, že nevedia kresliť. Poslaním našich workshopov je práve zbavovanie detí týchto komplexov. Snažíme sa naučiť ich niektoré jednoduché veci, ktoré ony potom využijú v zložitejších veciach. Napríklad obkresliť šablónu motýľa a potom ho dotvoriť ornamentom, kde už deti môžu využiť svoju fantáziu“ – hovorí Mykola a Oksana rozpráva, ako niektoré deti povedia „Ja neviem kresliť“ a pritom im to stačí ukázať a niekedy len povedať, a ony to potom zvládnu a tešia sa. „Často treba len prekročiť tú hranicu strachu – komplex odvížiť sa urobiť jednoduchú vec. Dievčatko nevedelo nakresliť kruh, pritom jej len stačilo ukázať, ako sa správne drží ceruzka“ a Mykola dodáva: „Z toho je jasne poznať, že manuálne schopnosti ľudí sú narušené. A to ako keby nikoho neznepokojovalo. Ako však možno hovoriť o modernom človeku, keď nemá základy z niektorej oblasti? Je to ako byť invalidom na jednu nohu.“

Oksana sa potom rozhovorila o dobe, keď ešte „nebolo jasné“, čo je a čo nie je pre človeka dôležité: „Kedysi bolo kreslenie na školách známkované tak, ako matematika a slovenský jazyk. Nieкто sa kresliť

naučil lepšie, nieкто horšie, ale každý dostal základy z kreslenia, z hudby.“ Veľa robí aj to, že dnešné deti na to, aby boli niečím zaujaté, potrebujú video, interaktívnu počítačovú hru a keď majú k dispozícii „len“ papier, ceruzky, nožnice, lepidlo – sú bezmocné. „Netreba chodiť daleko do minulosti, stačí sa pozrieť o tých 15 – 20 rokov späť. Deti sa viac spoliehali na seba, mali lepšiu fantáziu, predstavivosť...“ – hovorí Oksana a Mykola ju vzápätí doplnia: „Ide o to, či je človek rozvinutý, alebo jednostranný. Nieкто si povie: Ja budem matematik a toto nepotrebujem. Lenže to je fantázia, priestor, perspektíva... Dôležité je dať deťom príležitosť a v tej príležitosti taký prvý základný kameň – tehlu. A naučiť sa prestať hovoriť, že nevieme. Sme tu na to, aby sme každú otázku riešili. Zastrúhať ceruzku? Ideme... Na tomto projekte deti pracovali spoločne a veľmi pekne spolupracovali. Priam sršali nápadmi. Treba im len dať príležitosť.“

Keď hovorili o svojom umeleckom združení, hovorili aj o príležitosti: „Boli sme unavení čakať na Slovensku na príležitosť. Založili sme združenie BonArt – to nás chráni, priťahuje sponzorov a sme nezávislí od združenia umelcov Slovenska. Vlastne sme chytili príležitosť do svojich rúk... Príležitosť treba vytvoriť. Pre seba i pre iných.“

Števo Hečko

Vatra tancuje už 55 rokov

52. stretnutie v Literárnej kaviarni Mestskej knižnice v Želiezovciach sa uskutočnilo vo veľkej sále Domu kultúry dňa 25. februára. Hostami boli manželka Anna a Ján Urbanovci z Tlmáča, ktorí už od roku 1969 vedú folklórny súbor Vatra. Súbor pôsobí už 55 rokov, za ten čas navštívil a predviedol desiatky programov a uskutočnil množstvo vystúpení doma i v zahraničí, podnikol 18 zahraničných zájazdov do ČR, Maďarska, Juhoslávie, Bulharska, Rakúska, Nemecka, Holandska, Portugalska, Ukrajiny, Poľska, Švédska, Francúzska, Talianska i Alžírsku. Venuje sa štylizovanému folklóru, spracúva ľudové zvyky, tance a piesne rôznych regiónov Slovenska.

Manželka Urbanovci pôsobili vo folklórnych súboroch už počas svojich vysokoškolských štúdií, v 70-tych rokoch sa zapojili do výskumu folklórneho materiálu pre umenovedný ústav SAV. Išlo o dokumentovanie krojov, rekvizít, zbieranie ľudových piesní – nahrávanie a zapisovanie do nôt, okrem toho študovali rôzne archívne materiály. Práve

tento výskum a jeho výsledky sú zdrojom, z ktorého čerpá súbor Vatra.

Výskum okrem zozbierania a spracovania neoceniteľného bohatstva ľudovej kultúry prispel aj ku kultúrnemu rozvoju obcí, v ktorých sa uskutočňoval. Anna Urbanová: „Prišli sme do Čáky za pánom učiteľom Remeňom, u neho sa zhromaždili ľudia. V Čake vtedy neexistovala žiadna folklórna skupina, nakoniec vznikla z tých ľudí, ktorých sme tam boli asi štyrikrát nahrávať. To isté sa odohralo v Pukanci a v mnohých iných obciach - zhromaždili sme ľudí na nahrávanie a z nich nakoniec vznikla folklórna skupina. Takže aj ten výskum prispel k tomu, že sa začala činnosť folklórnych skupín.“

Hudobné i tanečné ukážky dvoch tanečníkov a jedného hudobníka i predvedenie hry na fujare v podaní Jána Urbana striedalo rozprávanie o minulosti i súčasnosti Vetry, o problémoch (samozrejme najmä finančných), o dosiahnutých úspechoch, a zároveň o nespochybniteľnom prispení k zachovaniu ľudovej kultúry.

(šh)

V telocvični s traktorom?

Traktor prechádza cez telocvičňu a vodič sa spokojne usmieva. Obďaleč stojí policajt, no aj ten sa len usmieva. Spokojní sú aj indiáni, kovboji, snehulienka, pirát, nindža, lienka, vodník i mobilný telefón Sony-Ericsson. Všetci svorne chodia v kruhu.

Tak nejako to vyzeralo 27. februára na karnevale v telocvični slovenskej ZŠ zorganizovanom vychovávateľkami školskej družiny s podporou ZRPŠ, ktoré zaobstaralo ceny a občerstvenie. Jeho zástupcovia tvorili porotu, ktorá potom mala neľahkú úlohu z množstva zaujímavých masiek vybrať tie naj... Nakoniec však ani tí, ktorí sa neumiestnili medzi víťazmi niektorej z kategórií, neobišli naprázdno – získali cenu útechy. A tak mohol byť každý spokojný. Nindža, vodník i traktorista.

(šh)

Život a tvorba Augustína Fischera-Colbrieho

(Dokončenie v z predchádzajúceho čísla.)

Dvanásť rokov po biskupovej smrti, v r. 1937 začala Zjednotená maďarská strana organizovať v Želiezovciach osadenie pamätnej tabule na jeho rodný dom. Slávnostné odhalenie pamätnej tabule sa konalo 17. októbra 1937. Žiaľ, doteraz sa nepodarilo zistiť, kde rodný dom biskupa v meste stál. Privítame prípadné informácie.

Sledujúc životopisné údaje sa zmienime o biskupovej vedeckej a literárnej tvorbe, ktorá úzko súvisela s jeho pedagogickou a duchovnou činnosťou. Bol mimoriadne vzdelaný, učeníum sa zaoberal štyri hodiny denne, napísal mnoho kníh a štúdií. Bol prvým maďarským prekladateľom encykliky pápeža Lea XIII. z r. 1891 s názvom *Rerum Novarum* (Túžba po novote), ktorá sa zameriava na ochranu súkromného vlastníctva a pracovníka, organizovanie zastupiteľských združení pracovníkov, odborov a žiadanie adekvátnej mzdy za prácu. Jeho vedecká tvorba sa najviac formovala počas jeho činnosti vo Viedni. Svoje názory a myšlienky získané v tomto meste mohol aplikovať na každodenné problémy vo svojej práci duchovného. Svoje vedecké diela písal väčšinou po latincky, čiastočne aj po maďarsky, nemecky

a slovensky. Veľká časť jeho diel sa zachovala iba ako rukopisy, ktoré sú uchované v arcibiskupskom archíve v Košiciach.

Popri vedeckej práci sa venoval aj publicistike a propagácii. Vo svojich článkoch sa zaoberal najmä etickými a sociálnymi otázkami, ale pozornosť venoval aj problémom spoločenského a politického života. Pozoruhodnou bola jeho schopnosť vyjadrovať sa jednoducho, logicky a výstižne. Svojimi literárnymi prácami a príhovormi dokázal osloviť rovnako najvzdelanejších aj najjednoduchších čitateľov a poslucháčov, čo dokazujú aj jeho Reči a konspekty, ktoré vyšli po jeho smrti (Košice, 1928).

K pestrej palete činnosti Augustína Fischera-Colbrieho patrí aj to, že počas znovupochovávaní Františka Rákócziho II. (Košice, 1906) vo svojom obežníku pre farárov biskupstva podporil ideu nezávislosti a zapojil sa do prípravy pohrebu kniežaťa. Podporoval rozvoj vedy a literatúry, stredné školy, právnú a ekonomickú akadémiu, výchovu kňazov, Katolícky učiteľský inštitút, organizoval výstavbu a prevádzku ľudových škôl. V jeho biskupstve vzniklo 87 škôl, z toho 25 na takých miestach, kde nikdy predtým škola nebola. Veľkú pozornosť venoval kultúrnej a sociálnej

podpore pracujúcich, podieľal sa na polovici výdavkoch inštitúcie na sprostredkovanie práce.

Širokospektrálne myšlienky nášho rodáka, košického biskupa sú aktuálne aj v dnešnej spoločnosti. Biskup Čársky vo svojej rozlúčkovej reči pred košickým dómom o Augustínovi Fischerovi-Colbriem povedal: „Vo svojom povolaní sa pozdvihol nad politické a sociálne smery. Nepoznal rozdiely. Chcel byť

pre každého všetkým.“ Určite by si zaslúžil, aby ho naše mesto poctilo pomníkom.

Použitá literatúra:

Mária Mihóková: *ThDr. A. Fischer-Colbrie, jeho život a dielo* Filep Tamás Gusztáv: *Etatizmus és karitás* (Új Szó, 4. februára 2005)

Ladislav Vincze: *Apoštol chudobných* (Nové Pohronie, okt. 2003)

Spracoval: Ferenc Nyustyin

K ukončeniu I. svetovej vojny v Želiezovciach

V predvečer 64. výročia oslobodenia nášho mesta vojskami II. ukrajinského frontu R. J. Malinovského sa na členskej schôdzi stretli členovia ZO SZPB, aby si dôstojne pripomenuli túto významnú udalosť. O historických chvíľach tých dní, ako aj ich význame hovorila Mária Bakonyiová.

Predseda ZO SZPB oboznámil prítomných členov s výsledkami rokovania Oblastnej konferencie SZPB v Leviciach, na ktorom sa zúčastnili aj dvaja delegáti našej ZO SZPB. Pripomenul, že tento rok bude pre odbojárov významný dvojnásobne, celá spoločnosť si pripomenie 65. výročie SNP a uskutoční sa XIV. zjazd SZPB, na ktorý sa už dnes pozeráme ako na prelomový.

Zvýraznil, že odbojárska organizácia musí naďalej rozvíjať najzákladnejší odkaz statočných bojovníkov proti fašizmu, rasizmu a za slobodu z rokov II. Svetovej vojny a SNP.

Organizácia bude aj naďalej rozširovať a omladzovať svoje rady o záujemcov, ktorí sa stotožňujú so stanovami a programom SZPB. Na členskej schôdzi osobne blahoželali šiestim svojim členom k ich životnému jubileu.

Po ukončení schôdze prítomní odbojáři spolu s pracovníkmi MsÚ položili vence k Pomníku padlým v II. svetovej vojne.

PaedDr. Jozef Výboch

Matičiarci opäť na scéne aj s novým predsedom

Želiezovský miestny odbor Matice slovenskej na čele s Ladislavom Fapšom bol jedným z prvých v okrese, ktoré po r. 1990 obnovili svoju činnosť. Potom, čo sa Ladislav Fapšo z mesta odsťahoval, MO viedol Jozef Klenko, po r. 2004 sa však činnosť zastavila. A teraz sa našli niekolkí nadšenci, ktorým sa podarilo zmobilizovať členskú základňu a zvolať valné zhromaždenie.

Uskutočnilo sa 29. marca v Dome kultúry v Želiezovciach a zúčastnili sa na ňom hostia: predseda okresnej rady MS v Leviciach Ing. Vincent Mozdík, zástupca Domu MS v Leviciach Stanislav Drozdík, člen nadácie MS PaedDr. Štefan Adam a Mgr. Július Žúbor. Po kultúrnom programe pripravenom žiakmi miestnych škôl nasledovala voľba nových členov výboru. Za predsedu MO bol zvolený Štefan Kuruc. Ako nám povedal, chce sa orientovať na budovanie pamäte, povedomia a sebavedomia členov, aby Matica slovenská bola živým národno-kultúrnym a patriotickým hnutím. „Pôjde o nové, tvorivé metódy realizované otváranie dverí pre členstvo... *Chceme sa aktívne zapájať do rozvoja družobných stykov, najmä s družobnými mestami Želiezovciem po línii šírenia slovenskej kultúry a tradície v našom regióne,*“ – povedal nový predseda Štefan Kuruc.

Nám zostáva len našim matičiarom zaželať, aby im ich odhodlanie a aktivita vydržali a aby sa im darilo naplňovať svoje predsavzatia aj v prospech obohatenia kultúrneho a spoločenského života nášho mesta. (šh)

Piatok 27. marca sa nám vydaril. Nielen dlho očakávané slnečné počasie, ale aj Deň učiteľov. V Dome kultúry pri tejto príležitosti zorganizovala samospráva podujatie pre pedagógov miestnych materských, základných škôl, ZUŠ i CVČ. Učiteľov pozdravil koordinátor referátu školstva a kultúry Pavol Hostačný, obaja viceprimátori Katarína Mocsyová a Pavel Polka, prípitok predniesol primátor Pavel Bakonyi. Podujatie obohatili ľudovomelecké súbory Kincső a levická Limbačka. Ocenenia za svoju prácu v tomto roku dostali: Zuzana Baková, Mária Gundová, Ladislav Kádasi, Nadežda Koncshalová, Katarína Lörinczová, Ľubomír Nevidanský, Katarína Polková, Eva Galatová a Július Virág.

Foto: (hg)

Slovenskou ľudovou piesňou do Európy

Z iniciatívy pani učiteľky A. Čudajovej sa 24. marca 2009 uskutočnil v ZŠ Mierová 67 už 5. ročník školského kola speváckej súťaže Slovenskou ľudovou piesňou do Európy.

Súťažilo 31 žiakov 1. - 9. ročníka, ktorí tu prezentovali svoj talent, záujem o ľudovú pieseň a spev vôbec, ako aj dlhodobejšiu zodpovednú individuálnu prípravu.

Súťažiaci boli veľmi dobre pripravení, k súťaži pristúpili s plnou vážnosťou a zodpovednosťou, čo potvrdili aj ich vynikajúce spevácke výkony, takže ani porota zložená z vyučujúcich hudobných výchovu, učiteľov a vychovávateľov z 1. stupňa ZŠ to nemala ľahké, aby určila tých najlepších, ktorí budú 20. apríla v priestoroch ZUŠ v Želiezovciach reprezentovať školu v regionálnom kole, ktoré je vyvrcholením tejto súťaže.

Aj na tomto mieste radi uverejňujeme víťazov v jednotlivých kategóriách:

1. kategória: 1. miesto - Miroslava Bieľiková (2.A); 2. miesto - Peter Regász (2.B); 3. miesto - Andrej Csernyík (1.A), Richard Szebenyi (1.B)

2. kategória: 1. miesto - Richard Ráczkó (3.C); 2. miesto - Peter Vrba (4.B), Jarmila Hrašková (4.A); 3. miesto - Lucia Jacková (4.A)

3. kategória: 1. miesto - Lea Ridegová (5.B); 2. miesto - Karin Sádecká (5.B), Nela Rigová (5.B); 3. miesto - Viktória Danielová (5.A), Nikola Csernáková (5.A), Anastáziya Molnárová (5.B)

4. kategória: 1. miesto - Nikolett Fedičová (7.A), Viktória Petková (7.B); 2. miesto - Kristína Boženíková (9.B), Veronika Jurašová (7.A); 3. miesto - Dávid Lorenz (7.A), Dominika Napová (8.A) Tohoročným najúspešnejším k umiestneniu blahoželáme a postupujúcim prajeme čo najlepšie umiestnenie v regionálnom kole.

PaedDr. Jozef Výboch

Opäť je mnoho túlavcov

V meste sa opäť rozmnožili túlavé psy. Odznelo to v diskusnom príspevku poslankyne Kataríny Mocsyovej na ostatnom zasadnutí MsZ. Riešením problému bola poverená mestská polícia, ktorá mala objednať odchyt zvierat u špecializovanej firmy. Náčelník mestskej polície sľúbil zabezpečiť odchyt týchto psov. Pripomenul, že táto služba stojí asi 50 € na psa. (ik)

Beseda s Alžbetou Verešpejovou

Dňa 23. marca usporiadala Mestská knižnica v Želiezovciach autorskú besedu v priestoroch Základnej školy na Mierovej ul. so spisovateľkou Alžbetou Verešpejovou.

Narodila sa v Prešove, študovala etnografiu a folkloristiku, je dramaturgičkou a učiteľkou na Súkromnej umeleckej škole v Košiciach, píše pre Slovenský rozhlas, pôsobí v ochotníckom i profesionálnom divadle a popri tom sa venuje aj písaniu. Spisovateľka predstavila deťom svoju tvorbu. Knihy "Trio Kotkodák!", "Šušľavá mušľa" (v r. 1998 najlepšia kniha na Slovensku), "Maškrtné rozprávky pána Krémešika a pani Dobošíkovej" (zima 2003 - najlepšia detská kniha na Slovensku), "Neplechý školníčky Agneše", ktorá bola najlepšou knihou jesene 2007. Školníčka Agneša je výnimočná, miluje deti ba aj hluk cez prestávky, nemá rada prázdniny až tak, že ich chcela deťom ukradnúť...

Získala ocenenia Medzinárodného domu umenia pre deti Bibiana a slovenskej sekcie IBBY v Bratislave.

Deti mali množstvo otázok a spontánnych odpovedí, pýtali sa na novú tvorbu a dychtivo čakali na venovania so srdiečkom do kníh a podpisy do pamätníkov. Tieto knihy plné humoru a detských šibalstiev si mládež môže ešte zakúpiť v kníhkupectve Mestskej knižnice. (msk)

Dotácie na rok 2009 rozdane

Dňa 26. februára zasadala dotačná komisia, ktorá rozhodovala o rozdelení 50 000 eur (1 506 300 Sk) pre žiadateľov v oblasti kultúry, vzdelávania a školstva, telovýchovy a športu, zdravotníctva, sociálnych služieb, humanitnej a charitatívnej činnosti, životného prostredia, ochrany ľudských práv a základných slobôd a miestnych cirkví. Návrh dotačnej komisie, ktorý schválilo aj mestské zastupiteľstvo:

1. Čistý prameň Neinvestičný fond - Tiszta Forrás Alap v celkovej sume 4049,66,- € (122 000,- Sk)

S tradičným dedičstvom v Európe - Tance od Salašskej župy 630,68 € (19 000 Sk),

S tradičným dedičstvom v Európe - Na Ipeľskú nôtu 597,49 € (18 000 Sk), „Ledva čakám“ - VI. Medzinárodný ľudovo-umelecký tábor pri Hrone 1 161,79 € (35 000 Sk), V očakávaní sviatkov - Vianoc 763,46 € (23 000 Sk), Očakávanie Veľkonočných sviatkov 896,24 € (27 000 Sk)

2. OZ Želiezovské hlasy - Zselízi hangok v celkovej sume 6 140,87,- € (185 000,- Sk) Činnosť Miešaného zboru Franza Schuberta 1 161,79 € (35 000 Sk), Okresná prehliadka speváckych zborov 497,91 € (15 000 Sk), Medzinárodná prehliadka speváckych zborov 1 626,50 € (49 000 Sk), Rovnošaty pre Detský zbor Franza Schuberta 1327,76 € (40 000 Sk), Rovnošaty pre Miešaný zbor Franza Schuberta 1 526,92 € (46 000 Sk)

3. OZ BLUE ART v celkovej sume 7 136,69,- € (215 000,- Sk)

Hudobné mesto - Music City 1 726,08 € (52 000 Sk), Keep It Cool multikultúrny festival, 9. ročník 1 825,67 € (55 000

Sk), Kultúrportál 0 € (0 Sk), Divadlo v Želiezovciach 3 087,03 € (93 000 Sk), Podpora činnosti Občianskeho združenia Blue Art 497,91 € (15 000 Sk)

4. OZ Svodov v celkovej sume 3 666,52,- € (110 457,50,- Sk)

Deň Svodova 1 078,80 € (32 500 Sk), Deň detí 497,91 € (15 000 Sk), Mikulášsky večierok 150 € (4518,90 Sk)

Stavanie mája 100 € (3 012,60 Sk), Posedenie pre seniorov 300 € (9 037,80 Sk), Revitalizácia detského ihriska vo Svodove (bývalá MŠ) 839,81 € (25 300 Sk), Letný detský tábor 700 € (21 088 Sk)

5. Rímsko-katolícka cirkev, farnosť Želiezovce v celkovej sume 1 450,- € (43 700 Sk) Rekonštrukcia interiéru kostola 557,66 € (16 800 Sk), Práca spojená s upratovaním a údržbou 0 € (0 Sk), Organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí 0 € (0 Sk), Farský karneval 2009 0 € (0 Sk), Trojkráľové koledovanie 2009 0 € (0 Sk), Dni sv. Jakuba 149,37 € (4 500 Sk), Propagačný materiál kostola 743,54 € (22 400 Sk), Práca spojená s organizovaním VPP akcií 0 € (0 Sk)

6. Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. Želiezovce v celkovej sume 390,58,- € (11 766,- Sk)

Detský tábor 2009 291 € (8 766 Sk), Vybudovanie studne 0 € (0 Sk), Oprava oplotenia modlitebne 99,58 € (3000 Sk)

7. OZ Formica v celkovej sume 3 829,85,- € (115 378,- Sk)

„Aby odborné práce zo Želiezovciac a okolia neostali iba doma“ Prolocal 500 € (15 063

Sk), ART FOR HELP 2009 2 500,- € (75 315 Sk), Deň vody 2009 829,85 € (25 000 Sk)

8. OZ MŠK Želiezovce v celkovej sume 6 638,78,- € (200 000,- Sk)

Registrovaná súťaž tenis/futbal 6 638,78 € (200 000 Sk)

9. ZO CSEMADOK Želiezovce v celkovej sume 995,82,- € (30 000,- Sk)

Dokončovacia fáza prístavby domu - sídla zákl. organizácie CSEMADOK v Želiezovciach 995,82 € (30 000 Sk)

10. Slovenský rybársky zväz, MO Želiezovce v celkovej sume 1 287,09,- € (38 775,- Sk)

Želiezovská zlatá rybka, Žiadosť o finančný príspevok na činnosť rybárskej organizácie 1 287,09 € (38 775 Sk)

11. Základná umelecká škola F. Schuberta - ZRPŠ v celkovej sume 846,44,- € (25 500,- Sk)

Schubert v modernom poňatí 846,44 € (25 500 Sk)

12. Rodičovské združenie pri MŠ SNP 9 v celkovej sume 1 121,95,- € (33 800,- Sk)

Ferenc Szálasi a Želiezovce

Vždy som sa snažil, aby moja historická pamäť pravdivo a objektívne zaznamenávala dejinné udalosti späť s našim mestom. Robím to aj teraz, keď spomínam aj na negatívne osoby v politike, ktoré navštívili Želiezovce v období horthyovského Maďarska. Jednou z nich je aj Jaross Andor (1896-1946). Bol to politik pochádzajúci z obce Čechy pri Kolte. Jeho politické aktivity sa začali už v 20-30-tych rokoch v našom širšom novozámocko-levickom regióne. Po pričlenení južných častí k horthyovskému Maďarsku bol do roku 1941 ministrom bez kresla pre pričlenené územia. Neskôr v Sztójajho vláde zastával funkciu ministra

Tu ho prijal aj vodca levickej pobočky strany Hidasi. Na prekvapenie levických Nyilasovcov podvečer odmietol pohostenie, ako on spomenul „v židovskom pohostinstve“, a cestou späť do Budapešti sa prekvapivo zastavil radšej v Želiezovciach. Bolo to práve v takzvanej Némethovskej kaviarni (dnes drogéria Líškova). V 40-tych rokoch to bola uznávaná kaviareň a reštaurácia. Pre veľké množstvo zrkadiel nazývaná aj „tükros vendéglő“. V Želiezovciach Szálasiho (mimo chodom rodáka z Košíc) pohostilo užšie vedenie profašistickej miestnej strany. Poznamenávam, že uvedená miestna národnosocialistická strana v Želiezovciach bola založená už 20. februára 1939. Pri

vydarenej večeri bol len majiteľ pohostinstva, nakoľko početná ochranka Szálasiho poslala personál domov, obsluhovala päťica miestnych členov strany. Podával sa jednoduchý hovädzí guláš a víno. Počas pohostenia bolo zariadenie uzamknuté. Miestny predseda Ladislav D. s pýchou ukázal Szálasiho miesto na stene, kde bývalý náčelník želiezovského okresného úradu Vojtech Paczko pred rokmi ranou

z pištole prestrelil zarámovanú fotografiu prezidenta Tomáša Masaryka. Osud však dostihol aj Szálasiho. Od 15. októbra 1944 na krátku dobu prevzal moc po Horthym, avšak už v apríli 1945 ušiel do Rakúska. Tam padol do amerického zajatia a bol vydaný povojnovej maďarskej vláde. Bol odsúdený a vo svojich 49 rokoch, 12. marca 1946 v popoludňajších hodinách potupne obesený. Túto udalosť spomínam aj preto, že vo viacerých levických či nitrianskych archívoch je práve toto háklivé obdobie neúplne zdokumentované. Mal som opakovane v rukách kroniky či zápisnice obecných zastupiteľstiev, toto obdobie, deportácie židov ale aj nástup miestnych Szálasiovcov v zápisniciach jednochuďba. Práve tie strany sú drasticky vytrhnuté a tak i činy, akoby nave-

Poprava Andora Jarosa v r. 1946

ky utajené. Tieto zásahy do kroník vykonali miestni obyvatelia ešte pred odovzdaním týchto dokumentačných materiálov do archívov. Aj z preto ma potešila diskretná informácia, keď vlni v mikulskej časti Želiezoviec pri rekonštrukcii pivničných priestorov našiel nemenovaný občan v úkryte zabetónovaný zväzok dokumentov. Išlo práve o menné zoznamy príslušníkov miestnej profašistickej strany. Zaujímavé a poučné čítanie. Pri

pohľade späť mi z uvedeného napadá, že by sme mali byť neustále veľmi opatrní, aby svedomiti ľudia tak často neprepadávali mámeniu politických strán, či ideológií. Žiaľ v tomto sme asi nepoučiteľní.

PS: Dúfam, že článok nikto nevníma ako propagáciu uvedených politikov. Nie je tak ani myslený. Je to len smutnejší úsek z našej lokálnej histórie.

Pavel Polka

Ferenc Szálasi

vnútra. Práve on zabezpečoval bezproblémovú deportáciu židov, spolupracoval s A. Eichmannom. Osobne navštívil aj Želiezovce, a to 24. novembra 1940. Za hojnej účasti mal Jaross razantný prejav v blízkosti katolíckeho kostola. Ku koncu vojny však až príliš aktívne podporoval profašistické tendencie. Jeho život sa skončil 11. apríla 1946, keď bol po odsúdení popravený strelnou zbraňou. Len o niekoľko mesiacov neskôr zavítal viac-menej v utajení do Želiezoviec aj hlavný nositeľ národnosocialistického a fašistického myslenia tej doby v Maďarsku Ferenc Szálasi (1897-1946). Stalo sa to po okružnej ceste cez Nové Zámky a Levice. Najdôležitejšie rokovanie mal v levickej ústrednej kancelárii Szálasiyovskej strany pre tekovsko-hontiansku župu.

Aktuálne termíny vývozu separovaného odpadu

Mestský úrad Želiezovce oznamuje občanom, že zber separovaného odpadu v mesiaci február sa uskutoční v dňoch:

- 24. apríla z rodinných domov časti Svodov a Mikula,
 - 27. apríla z rodinných domov z ulíc: Záhradná, Hurbanova, Poľná, Fr. Kráľa, Orgovánová, Gorkého, Krátka, Tichá, Pionierska, Kossuthova, Kherndlova, Sacherova, Potočná, Vrbová, Školská, Štúrova, Jesenského, SNP (časť Želiezovce), Jarmočná a Cintorínska.
 - 28. apríla z rodinných domov z ulíc: kpt. Nálepku, Ružová, Mierová, Železničná, Hviezdoslavova, Adyho, Dózsova, Fučíkova, Schubertova, Úzka, Trzná, Petőfiho, Lipová, Nezábudková, Brezová, Agátová, Tulipánová, Narcisová, Nová, Poštová, Sládkovičova, Jilemnického, Hronská, Jókaiho a Zlatnícka.
 - 29. a 30. apríla z obchodov
- S odvážaním začíname o 8. hodine ráno, preto vás žiadame, aby neviazané vrecia s odpadom boli vyložené včas pred vaším domom.

Ján Matiaško (Zselíz, 14. august 1949—)

„V šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch minulého storočia fungovala v našom meste efektívna sekcia stolného tenisu a hádzanej. V živote miestnej spoločnosti však popredné miesto predstavoval futbal. Oficiálnym hráčom som sa stal začiatkom svojich stredoškolských rokov v miestnom doraste, trénoval nás Imrich Urbán. Medzi dospelých som bol zaradený, keď som mal devätnásť, kopal som spolu s Gustim Rusnákom, Janom Fašangom, Jarom Liptákom a ďalšími hráčmi. Nielenže sme boli úspešní, ale hrali sme aj pekný futbal. Mojmimi vzormi boli v prvom rade starší hráči, rád spomínam na Milana Michlu, Viktora Virága, Öcsiho Dávida a Öcsiho Riedla. Mojmimi obľúbenými

zúčastnil sa priateľských zápasov proti Slovanu a Interu, Jednote Trenčín, Spartaku Trnava, Újpesti Dózsa, MTK a maďarským seniorom. V tridsiatich siedmich rokoch sa vzdal aktívneho futbalu, pokračoval ako tréner v Šarovciach. Počas tejto jeho činnosti sa družstvo dostalo do triedy I.B.

Po roku sa vrátil do svojho rodného mesta, kde sa na podnet funkcionárov Lička, Straňáka a Sýkora stal tréne-

S Karolom Peczem

rom mužstva dospelých. Za svoj najúspešnejší zápas považuje hru proti Seredčanom, pretože po tomto víťazstve sa dostali do IV. ligy. Po viac ako ročnom trénovaní sa mu vedenie poďakovalo za jeho prácu, a to znamenalo koniec jeho športovej kariéry.

„Doteraz si udržiavam mimoriadne priateľský vzťah s Jarom Liptákom a Šaním Kollárom, s mladším Sokolom, Janšíkom, bratmi Gulyásovami“ – rozpráva športovec. Z jeho súkromného života sa dozvedáme, že obaja jeho synovia žijú v zahraničí, za mlada boli futbalovými hráčmi v Želiezovciach, dnes sa venujú skôr volejbalu a hádzanej. Ich otec bol promován

v roku 1973 na Univerzite Komenského v Bratislave, odbor telesnej výchovy, čo znamená najvyšší stupeň trénerstva. So svojou manželkou pôsobia už niekoľko rokov ako stredoškolskí učitelia.

Na moju otázku, či by prijal ešte post trénera, odpovedá: „Vždy som sa snažil vniesť do svojej práce nové prvky, som preto presvedčený, že by som sa nestratil medzi vymoženostami a nárokmi modernej doby. Nevedel by som sa však povzniesť nad nezodpovedný prístup mojich hráčov, keby sa na jednotlivých tréningoch zúčastňovalo iba päť-šesť hráčov. Do úprimnej hry by som však išiel“ – vyjadril sa. Na-

koniec uzavrel náš rozhovor krátkym príbehom. „Po jednej úspešnej výhre nás pozval Ján Sebo do jednej miestnej reštaurácie za svoje vlastné peniaze. Ešte stále si spomínam, akým nedostatkom bol v tých časoch mak. Aj napriek tomu nám „Jani báči“ objednal makové perky. Chutili nám viac, než vyprážaný rezeň či pečená kačica.“ (ág)

1969-70, I. B trieda Zs. kraja, J. Matiaško piaty zľava

trénermi boli Ludoúv Szabó, Tibor Fekete, Ján Csikós st. a Štefan Mezölaky, – spomína niekdajší najúspešnejší hráč, funkcionár, ktorý okrem niekoľkomesačného účinkovania v Štúrove hral len v želiezovských farbách. Začínal ako záložník, pokračoval ako stredný obranca a na tomto poste aj ukončil kariéru. Dotiahol to na úroveň I. A skupiny,

Obnovená telocvična na štadióne

Zima bola dlhá, ale konečne sme sa dočkali pekného počasia. So slnečnou pohodou prichádza aj obdobie športov, čo si uvedomujú aj obyvatelia nášho mesta. Aj vedenie Mestského športového klubu pracuje na tom, aby sa obyvatelia mohli v čo najväčšom počte a viacerými spôsobmi športovo realizovať. Nedávno sa možnosti rozšírili, na štadióne bola zrekonštruovaná telocvična, ktorá bude slúžiť pre stolných tenistov, ale je vhodná aj pre badminton. Oficiálne odovzdanie obnovej telocvične sa konalo 27. marca za účasti primátora mesta Pavla Bakonyiho, predsedu MŠK Ladislava Sokola, bývalého predsedu a čestného predsedu Róberta Ferdu, členov vedenia klubu a predstaviteľov dodávateľskej organizácie Espinn, s.r.o. Po prehliadke obnovených priestorov si prítomní „z nadhľadu“ (na obr.) pozreli areál štadióna, pričom spomenuli aktuálne plány a problémy MŠK. Okrem telocvične bola obnovená aj kabína

hlásateľa na štadióne a pracuje sa na studni, zabezpečujúcej zdroj vody na zavlažovanie ihrísk. Od predstaviteľov MŠK sme sa dozvedeli, že v telocvični očakávajú širokú verejnosť, možno sa sformuje aj stolnotenisové družstvo. Štadión má podľa plánov nového predsedu prekviatať, ako Ladislav Sokol charakterizoval: „aby tu bola taká čistota, že keď niekto príde na želiezovský štadión, cítil takmer potrebu vyzuť sa.“ (bk, ek)

Majstrovské zápasy MŠK Želiezovce

Oblasťné majstrovstvá - Levice

Kalinčiakovo – Želiezovce	0:1 (0:1)
Ujváry	
Želiezovce - Hronské Kľačany	4:1 (3:1)
Lauko, Valach, Páchnik P., Ujváry	
Žemberovce - Želiezovce	1:2 (0:0)
Páchnik M., Ujváry	
Želiezovce - Bátovce	4:0 (1:0)
Janšík 2, Števko, Karko	

Dorast V. liga - Východ

Pribeta - Želiezovce	0:2 (0:1)
Rotík 2	
Želiezovce - Palárikovo	7:0 (1:0)
Szabó 2, Rotík 2, Varga, Dobias, Tóth	
Čechy - Želiezovce	0:5 (0:2)
Szabó 2, Dobias, Rotík, Herceg	
Želiezovce - Demandice	6:0 (2:0)
Rotík 2, Hornyák, Herceg, Szabó, Bencsik	

Starší žiaci III. liga - Juh

Bánov - Želiezovce	2:1 (0:1)
Želiezovce - ViOn Z. Moravce	4:0 (1:0)

Mladší žiaci III. liga - Juh

Bánov - Želiezovce	2:3 (1:3)
Želiezovce - ViOn Z. Moravce	0:10 (0:5)

(nyf)

Dotácie na rok 2009...

II→

Detské ihrisko 1 121,95 € (33 800 Sk)
 13. Združenie rodičov pri ZŠ s VJM v celkovej sume 995,82,- € (30 000,- Sk)
 Dokončenie rekonštrukcie ihriska – „Poď sa so mnou hrať“ 995,82 € (30 000 Sk)
 14. Združenie rodičov pri MŠ s VJM v celkovej sume 1 991,64 € (60 000,- Sk)
 Zdravý spánok našich detí 1 991,64 € (60 000 Sk)
 15. Rodičovské združenie pri CVČ v celkovej sume 1 068,84,- € (32 200,- Sk)
 Týždenný kemp mladých karatistov – „ovládam svoje telo a ducha“ 418,24 € (12 600 Sk), Z ulice do tanečnej sály – tancujeme hip-hop 232,36 € (7000 Sk), Týždenný kemp mladý futbalistov – „Zober loptu, nie drogy“ 418,24 € (12 600 Sk)
 16. ZMRS pri Gymnázium J. A. Komenského s VJM Želiezovce v celkovej sume 863,04,- € (26 000,- Sk)
 Deň detí a rodinný športový deň 248,95 € (7500 Sk), Deň Afriky – výchova k tolerancii, spoločné vystúpenie mesta a školy proti rasizmu, xenofóbii 365,13 € (11 000 Sk), Medzinárodný projekt – Comenius 1.3 248,95 € (7500 Sk)
 17. Slovenský zväz telesne postihnutých základná organizácia v celkovej sume 1 105,36,- € (33 300,- Sk)
 „Deň zdravia“ Podhájska, „Relaxačný deň“ term. Kúp- Veľký Meder 1 105,36 € (33 300 Sk)
 18. Združenie technických a športových činností regiónov SR ZO v celkovej sume 564,30,- € (17 00,- Sk)
 Športovo strelecká činnosť ZO ZTŠČR, Ukončenie rekonštrukcie strelecké areálu pri rieke Hron 564,30 € (17 000 Sk)
 19. Slovenský zväz protifašistických bojovníkov ZO Želiezovce v celkovej sume 39,84,- € (1 200,- Sk)
 Spomienka na oslobodenie nášho mesta 13,28 € (400 Sk), Spomienka na oslobodenie SR 13,28 € (400 Sk), Spomienka na SNP 13,28 € (400 Sk), Zájazd na Slovensku – pamätné miesta 0 € (0 Sk), Výročná členská schôdza – posedenie 0 € (0 Sk)
 20. Jednota dôchodcov na Slovensku ZO Želiezovce v celkovej sume 248,95,- € (7 500 Sk)
 Výročná členská schôdza – posedenie 0 € (0 Sk), Usporiadanie akcie MDŽ 0 € (0 Sk), Spoločné stretnutie s družobným mestom Martin 119,50,- € (3600 Sk), Poznávací zájazd našej vlasti 0 € (0 Sk), Mesiac úcty k starším 129,46,- € (3 900 Sk)
 21. Združenie rodičov pri ZŠ Želiezovce v celkovej sume 4 874,86,- € (146 860,- Sk)
 Zdravý pohyb v posilovni. Propagácia netradičných športov 2 489,54 € (75 000 Sk), Slovenskou ľudovou piesňou do Európy 116,18 € (3500 Sk), Deň zeme 111,53 € (3 360 Sk), Projekt za bezpečnú školu – Cesta a Ja 2 157,60 € (65 000 Sk)
 22. Miestny kynologický klub Hron v celkovej sume 683,79,- € (20 600,- Sk)
 Rekonštrukcia strechy budovy klubu 683,79 € (20 600 Sk)

Želiezovský spravodajca

Vydáva: Samospráva mesta Želiezovce

Číslo registrácie: EV 841/08

Šéfredaktor: Ladislav Levický

Jazyková úprava: RNDr. Géza Horváth, Štefan Hečko

Kontakt: Mestský úrad Želiezovce, SNP 2, tel. 036/772 11 70, e-mail: 93701@pobox.sk

Tlač: LVT Levice

Názory uverejnené v novinách nemusia odzrkadľovať stanovisko redakcie.

Zselízi Hírmondó

Kiadó: Zselíz Város Önkormányzata

Nyilvántartási szám: EV 841/08

Főszerkesztő: Levický László

Olvasószerkesztők: RNDr. Horváth Géza, Štefan Hečko

Szerkesztőség: Zselízi Városi Hivatal, Sznf u. 2, tel. 036/772 11 70, e-mail: 93701@pobox.sk

Nyomda: LVT Léva

A lapban közölt vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség véleményét.

Kronika - Krónika

Prišli na svet

12. 3. Rebeka Albertová (Želiezovce), 17. 3. Ján Dulai (Želiezovce), 30. 3. Sara Schvarzová (Želiezovce)

Sľúbili si vernosť – Házasságot kötöttek

Gratulujeme - Gratulálunk

50

Štefan Csernyík	02. 04.
Eugen Balog	08. 04.
Jaroslav Warciak	10. 04.
Gustáv Škarba	15. 04.
Mária Luptáková	18. 04.
Eva Priekopová	24. 04.
Jaroslav Štefanovič	28. 04.

60

Daniela Ďuriašová	01. 04.
Marta Repáňová	01. 04.
Elena Hrubá	03. 04.
Alžbeta Kulcsárová	05. 04.
Zuzana Kardošová	07. 04.
Helena Mokošová	07. 04.
Mária Stredová	09. 04.
František Štanc	13. 04.
Júlia Turčanová	18. 04.
Emília Nagyová	19. 04.
Jolana Mátéová	22. 04.
Berta Farkašová	23. 04.
Emília Szajkóová	24. 04.
Marian Kúdela	27. 04.
Irena Rusňáková	29. 04.

70

Helena Klimajová	08. 04.
Lenka Janšíková	10. 04.

90

Katarína Kohútiková	18. 04.
---------------------	---------

Opustili nás – Elhunytak

7. 3. Ján Roszík (Želiezovce 71 r.), 9. 3. Helena Harangozóová (Veľké Ludince, 87 r.), Anna Hallerová (Želiezovce, 89 r.), 13. 3. Marta Nemcová (Želiezovce, 81 r.), 19. 3. Natália Abonyiová (Želiezovce, 87 r.), 21. 3. Etela Nevidánska (Kuraľany, 85 r.), 24. 3. Štefan Csomor (Veľké Ludince, 85 r.), 28. 3. Alica Václavová (Želiezovce, 73 r.), 30. 3. Vojtech Karász (Kukučínov, 69 r.), 2. 4. Gizela Pásztorová (Želiezovce, 84 r.)

Kurz orientálneho tanca pre začiatočníkov v Dome kultúry v Želiezovciach!!!

Výuka orientálneho tanca spočíva hlavne v správne vykonaných a dobre pochopených pohyboch. Orientálne tance môžu tancovať ženy rôzneho veku nezávisle od svojej postavy. Každá jedna z nás to má v sebe, len to musí zo seba vedieť dostať.

Tréningy sú pravidelné, opakujú sa **každý pondelok** v čase **17:00 - 18:30 hod.** KDE? **Dom kultúry, Mierová 40, Želiezovce**
Kurz trvá 3 mesiace – 18 hodín. 1 hodina = 3 €. Celková cena kurzu je 54 € (1 626.- Sk). **Prihlásiť sa môžete do 17. apríla 2009**
Informácie: 0908 881 050 Alžbeta Némethová; Dom kultúry: 036 / 7710900, 0905 243 969, 0907 560 557

SPOMIENKA

Dňa 26.marca uplynulo 15 a 12 rokov, čo nás navždy opustili manželia **LADISLAV A ALŽBETA KOVÁCSOVCI**
Kto ste ich poznali, venujte im, prosím tichú spomienku

Dcéra s rodinou

(09-23)

Ž a l ú z i e

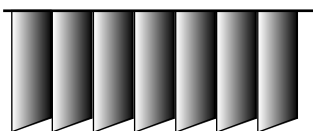
▪ Horizontálne a vertikálne látkové

- exteriérové
- medziokenné
- interiérové

▪ Protihmyzové sieťky

▪ Silikónové tesnenie okien a dverí

▪ Plastové zhrňovacie dvere

(04-2)

LUNAP - NÉMETH 036/773 91 91 0905 42 00 44

Vykupujem starožitnosti rôzneho druhu

napr. nábytok (aj v poškodenom stave), obrazy, hodiny, porcelán, striebro, lustre, šable, bodáky a iné zbrane.

Platím v hotovosti.

036/622 35 96, 0903 439 094

Felvásárolok mindenféle régiséget

pl. bútort (sérült állapotban is), képeket, órákat, porcelánt, ezüstöt, csillárokat, kardokat, szuro-nyokat és egyéb fegyvereket.

Készpénzben fizetek.

(04-3)

*Mindig itt vagy velünk, mégis oly távol,
Csak mi tudjuk igazán, mennyire hiányzol.
Hiányodat szavakkal kifejezni nem lehet,
Szívünkben örizzük drága emlékedet.*

Fájó szívvel emlékezünk április 12-én halálának 2. évfordulóján

Somogyi Lenkére

Emlékét örökké őrzi férje és fia.

(09-24)

Akcia „Krajší Hron“ pokračuje

Na základe úspešného odštartovania projektu Deň Zeme v Želiezovciach, ktorý sa konal v apríli 2008, sa mesto chystá na ešte úspešnejšie pokračovanie projektu v podobe 2. ročníka Dňa zeme, ktorý sa uskutoční v dňoch 22.4. a 25.04.2009. Priebeh akcie závisí od dvoch základných faktorov: od dobrého počasia a hojnej účasti verejnosti - čiže aj **TEBA**.

Program na jednotlivé dni

V termíne od 15.04. – do 20.04.2009 „Ako to vidím ja“ – výstava umeleckých diel miestnych základných škôl s environmentálnou tematikou v Dome kultúry, prístupná širokej verejnosti s verejným hlasovaním o najlepšie umelecké dielo výstavy

22.04.2009 – Deň Zeme

08:00 hod „Raj pre naše deti“ –úprava areálu detského ihriska na Adyho ulici prostredníctvom ZOJDS

10:00 hod „Arboristika- umenie i veda“ – ukážka odborného ošetrovania drevín v želiezovskom parku – realizuje ARBOR – VITAE

11:30 hod. „Mesto pre školy“ – príhovor predstaviteľa mesta deťom zo základných škôl a vyhlásenie výsledkov verejného hlasovania o najlepšie umelecké dielo výstavy „Ako to vidím ja“ miestom konania bude Dom kultúry

12:00 hod. Super Markétka – divadelné predstavenie Divadla na kolešách určené pre I. stupeň základných škôl v Dome kultúry

25.04.2009 - Akcia „Krajší Hron“

Vyčistenie okolia Hrona a niektorých častí mesta spojené s výsadbou okrasnej zelene na vytypovaných územiach

Sprievodné akcie dňa:

08:00-09:00- registrácia účastníkov v mestskej časti Svodov v kultúrnom dome a v mestskej časti Mikula pri mikulskom parčíku

09:00-11:30 – čistenie okolia Hrona a výsadba okrasnej zelene v časti Svodov a v časti Mikula v mikulskom parčíku

12:00-13:00- podávanie guláša a odmeňovanie účastníkov vo Svodove a v Mikuli

13:00-13:30 – registrácia účastníkov v mestskej časti Želiezovce za moste na ľavej strane

13:30-15:30 – upratovanie okolia Hrona a výsadba okrasnej zelene v časti „Čínska štvrť“

15:30-17:00 - podávanie gulášu a odmeňovanie účastníkov

Bližšie informácie o plánovaných aktivitách Dňa ZEME nájdete na www.zeliezovce.estranky.sk

Kníhkupectvo pri Mestskej knižnici (☎7711000) ponúka:

Maxim E. Matkin: Miluj ma ironicky

Bratislava, Slovart 2008, 152 s., 8,27 €

Piata kniha spisovateľa prináša niekoľko návodov na prežitie vo vzťahovej džungli. Ako bonus ponúka aj „príručku blafera“.

Roman Mikuláš: Školský slovník spisovnej slovenčiny

Bratislava, Príroda 2009. 640 s., cena 9,26 €

Obsahuje 50 tis. hesiel a slovných spojení, údaje o pravopise a i.

Futbalová technika

Bratislava, Príroda 2008, 48 s., 1,62 €

Zvládni techniku z tejto knihy a vydaj sa na cestu k futbovej sláve!

kniznicazeliezovce@kredit.sk

A Városi Könyvtár könyvkereskedésének (☎7711000) ajánlata:

HARRY, Miriam: Kleopátra szerelmei

Budapest, Könyvmíves kiadó 2008. 110 old., 2,95 €

A szerző 12 fejezetben meséli el Egyiptom nagy alakjának életét.

SZABÓ Sándorné: 500 kedvenc recept

Budapest, Pro-Book 2008. 311 old., 5,61 €

Mindenki – a kezdő háziasszonytól a gyakorlott nagymamáig – megtalálja benne a kedvére valót.

ELSŐ ENCIKLOPÉDIÁM - SPORTOK

Budapest, Elektra 2008. 69 old., 5,94 €

A sorozat kötetei élvezetes ismeretszerzést nyújtanak gyerekeknek

Ján Matiaško (Zselíz, 1949. augusztus 14—)

„Az elmúlt század hatvanas és hetvenes éveiben városunkban rendkívül tevékeny asztalitenisz, illetve kézilabda szakosztály működött. A helyi közösség életében azonban mégis a legfontosabb szerepet a labdarúgás jelentette. Középiskolás éveim elején váltam igazolt játékosná, amikor az ifjúsági csapatban szerepeltem, első edzőm pedig Urbán Imre volt. A felnőttek közé tizenkilenc éves koromban minősítettek át, Rusnák Gusztival, Fašanga Janóval, Lipták Jaróval és a többiekkel kergettem a labdát. Nemcsak eredményesek voltunk, de tetszetős és látványos focit is „termeltünk”. Elsősorban az idősebb játékosársak voltak a példaképeim, szívesen emlékezem Michlo Milanra, Virág Viktorra, Dávid Öcsire és Riedl Öcsire. Legkedvesebb edzőim közé pedig Szabó Lajos, Fekete Tibor, id. Csikós János és Mezőlaky István tartoznak” – kezdte a visszaemlékezést az egyik legsikeresebb valamikori játékos, majd

a Spartak Trnava, az Újpesti Dózsa, az MTK, de a magyar öregfiúk elleni válogatottal is megmérkőznie. Harminchat évesen felhagyott az aktív szerepléssel, és a kö-zeli Sáróban edzőként folytatta. Ténykedése alatt az ottani gárda felerkedte magát egészen az I. B osztályba. Egyéves vendégsze-replése után a szíve visszahúzta szülővárosába, ahol Ličko, Straňák és Sýkora sportvezetők felkérésére elvállalta a felnőtt labdarúgók irányítását. Legjelentősebb sikerének a szerediek elleni sikeres osztályozó mérkőzést tekinti, hiszen jogosultságot nyertek a IV. ligában való szereplésre. Több mint egy éves irányító tevékenysége után a vezetés megköszönte munkáját, ami Ján Matiaško sportkarrierjének a befejezését is je-lentette. „Igencsak őszinte, baráti kapcsolatot tartok fenn a valamikori játékosársak közül Lipták Jaróval és Kollár Sanyival, valamint a tőlem jóval fiatalabb Sokollal, Janšíkkal, és a Gulyás fivérekkal. Annak idején a lagszívesebben talán Rusnák Gusztival, Lipták Jaróval és Csikós Janival futkároztam a játéktéren” – tájékoztat a sportember. Magánéletébe betekintve

megtudtuk, hogy mindkét fia külföldön él, valamikor fociztak is a zselízi ifjúsági csapatban, de ma már inkább röplabdáznak és kosárlabdáznak. Édesapjuk 1973-ban szerzett diplomát a Komenský Egyetem testnevelési szakán, ami a lagmagasabb edzői képesítést

...kispadon

1973 autusztusa, az MTK elleni mérkőzés után

később szakvezető, aki egy néhány hónapos párkányi kitérőn kívül csak Zselízen szerepelt versenyszerűen. Fedezetként kezdte, majd középhátvédként folytatta és fejezte be pályafutását. Egészen az I. A osztályig vitte, s lehetősége nyílt barátságos viadalokon a Slovan és az Inter Bratislava, a Jednota Trenčín,

Felújult a tornaterem a stadionon

Hosszú tél volt az idej, de végre itt a jó idő. A napsütéssel együtt eljött a sportok ideje is, és ezt Zselíz lakosai is tudatosítják. A városi sportklub tagjai azért dolgoznak, hogy a sportpályán minél több fajta tevékenységgel tartsuk formában testünket. Nemrég bővültek a lehetőségek, a stadionon felújult a tornaterem, amely elsősorban az asztaliteniszezőket szolgálja majd, de a tollaslabdára is kihasználható. Március 27-én meg is történt a felújított terem átadása, melyen Bakonyi Pál polgármester, Sokol László klubelnök, Ferda Róbert nemrég leköszönt elnök és egyben tiszteletbeli klubelnök, néhány vezetőségi tag, valamint a kivitelező Espinn Kft. ügyvezetői vettek részt. A tornaterem megtekintése után „felülnézetből” megnézték a stadiont és többek között beszéltek a sportklubbal kapcsolatos problémákról. A VSK tagjaitól megtudtuk, hogy felújult a hangosbemondó kabin, és folyik a munka a kút mélyítésén a

stadion területén, ami megoldaná a gondmentes vízellátást az öntözéshez. Minden sportolni vágyót vagy akár kíváncsiskodót nagy szeretettel várnak, és reményeink

szerint újból lesz asztalitenisz-csapat. Az új elnök szerint a zselízi sportpálya újra felvirágozhat, Sokol László szavaival élve: „olyan rend lesz, hogy a látogató majd a cipőjét is le akarja venni, amikor belép”. (bk, ek)

is jelentette. Feleségével együtt tanárként tevékenykednek már jópár éve. Arra a kérdésemre, hogy vállalna-e még edzői szerepet, a következőket válaszolta: „Igyekeztem állandóan új elemeket bevezetni munkámba, így meggyőződés, hogy haladni tudnék a

modern kor vívmányaival és követeléseivel. Nem tudnám azonban elviselni, ha csupán öt-hat labdarúgó látogatná az edzéseket, s ha felelőtlen lenne védeniceim sporthoz való hozzáállása, kötődése. Egy őszinte, jó buliba azonban belemennék” – közölte keresetlen választ. Végül egy sztorival zárta rövid beszélgetésünket. „Egy győztes mérkőzés után a zselízi sportvezetés egyik meghatározó egyénisége, Sebo Jani bácsi vacsorával kedveskedett nekünk az egyik helyi étteremben. A megvendéglést persze saját pénzéből fedezte. Még mindig élénk emlékezetemben él, hogy óriási hiánycikknek számított akkortájt a mák. Jani bácsi a szóbanforgó nyersanyagot a föld alól előteremtve, mákos gubát rendelt nekünk. Jobban ízlett, mint a rántott szelet, vagy a kacsasült”. (ág)

FUTBAL

Majstrovské zápasy

MŠK Želiezovce

Oblastné majstrovstvá - Levice

Kalinčiakovo – Želiezovce	0:1 (0:1)
Ujváry	
Želiezovce - Hronské Kľačany	4:1 (3:1)
Lauko, Valach, Páchnik P., Ujváry	
Žemberovce - Želiezovce	1:2 (0:0)
Páchnik M., Ujváry	
Želiezovce - Bátovce	4:0 (1:0)
Janšík 2, Števko, Karko	

Dorast V. liga – Východ

Pribeta - Želiezovce	0:2 (0:1)
Rotík 2	
Želiezovce - Palárikovo	7:0 (1:0)
Szabó 2, Rotík 2, Varga, Dobias, Tóth	
Čechy - Želiezovce	0:5 (0:2)
Szabó 2, Dobias, Rotík, Hercég	
Želiezovce - Demandice	6:0 (2:0)
Rotík 2, Hornýák, Hercég, Szabó, Bencsik	

Starší žiaci III. liga – Juh

Bánov - Želiezovce	2:1 (0:1)
Želiezovce - ViOn Z. Moravce	4:0 (1:0)

Mladší žiaci III. liga – Juh

Bánov - Želiezovce	2:3 (1:3)
Želiezovce - ViOn Z. Moravce	0:10 (0:5)

(nyf)

A húsvéti nyuszi és a piros tojás

A közelgő húsvét a kereszténység egyik legjelentősebb ünnepe. Ilyenkor a keresztény világ megemlékezik Jézus Krisztus haláláról és feltámadásáról.

Az ünnepek előtt egyre több üzletben és kirakatban láthatjuk a színes tojásokkal körülvett, csokoládéból készült nyuszt. Bizonyára sok kisgyermekes családban felmerülnek a kérdések: miért éppen a nyuszi hozza a húsvéti tojást? Hogyan rakhat a nyúl emlős léteire tojást, ráadásul pirosat?

A kutatók között sem létezik egyértelmű, mindenki számára elfogadható magyarázat a kérdésre. Az alábbiakban összegyűjtöttük a legelterjedtebb elméleteket, amelyek közül mindenki válogathat az ízlésének és hitének megfelelően.

Az első elmélet

Az egyik elmélet szerint a nyúl és a tojás esete német hagyományra vezethető vissza. A tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni első vasárnap ugyanis a pogány hagyomány szerint Ostara germán istennő napja volt, akit általában tavasszal nyíló virágokkal, fején virágkoszorúval, felette madarakkal, lábánál nyulakkal ábrázoltak. Kezében legtöbbször tojást tart, amely a természet és a lélek újjáéledését jelképezi. A legendából fennmaradt magyarázat Ostarának a nevéhez köti a nyulat és a tojást. Az istennőnek volt egy madara, amely színes tojásokat tojt. Egy napon az istennő a ma-

darat a gyermekek szórakoztatására (mások szerint haragból) nyúlá válogatott, azóta tojnak a nyulak színes tojásokat.

A második feltételezés

A néprajztudósok szerint a húsvéti nyuszi egy véletlen félreértés következtében jutott a tojásosztogató szerepéhez. Ez a feltevés is német eredetű, és a XVI. századba nyúlik vissza. Akkoriban a német parasztok húsvéti szolgáltatásként kötelezően egy gyöngytyúkot ajándékoztak (tojásaival együtt) a földesuraknak. A gyöngytyúk német neve Haselhuhn, amelyet a nép rövidítve Hasl-ként emlegetett, és szokás lett párhuzamot vonni a Hasl és a húsvét között. Illetve idővel a húsvétot is ezzel a névvel kezdték jelölni. Akadtak azonban földesurak, akik gyöngytyúk helyett nyúlra tartottak igényt, és innentől kezdődött a ka-
varodás, a zűrzavar. Mert a nyúl német neve Hase, és a két hasonló hangzású, ugyanazon ünnephez kapcsolódó szokás kiadta a „végeredményt”, a tojásokat tojó nyulat.

A harmadik lehetőség

Egyéb elméletnek a hívei más magyarázattal álltak elő. A nyúl és a tojás az életnek, az újjászületésnek archaikus jelképe. Ezek szerint a nyúl mint szaporodásáról híres állat, a tavaszi újjászületéskor a termékenység szimbóluma lett. Bizáncban a kereszténység felvétele után a nyúl egyenesen Krisztus szimbóluma lett, így szinte törvényszerűen kapcsolódott a

feltámadás ünnepéhez. A tojás pedig már ősidők óta az élet keletkezésének, a születésnek, a termékenységnek, az újjászületésnek, egyáltalán magának az életnek a jelképévé vált. Amint a tojásból új élet keletkezik, úgy támad fel Krisztus a sírjából az emberek megváltására.

A hímes tojásnak megkülönböztetett varázserőt tulajdonítottak. A húsvéti tojás tehát olyan szimbolikus, bűverővel rendelkező tárgy lett, amelyet azért ajándékoztak, fogyasztottak, hogy megvédjen a bajtól, a betegségtől, hogy béke és boldogság uralkodjék az emberek között. **Feldolgozta:**

Nyustyin Ferenc

A szelektív hulladék

elszállításának időpontjai

A Zselízi Városi Hivatal értesíti a lakosságot, hogy az osztályozott hulladékot a következő napokon fogjuk begyűjteni: Szódóról és Mikoláról április 24-én.

A következő utcákból: Kert, Hurban, Mező, Fr. Král', Orgona, Gorkij, Rövid, Csendes, Úttörő, Kossuth, Kherndl, Sacher, Patakparti, Füzfa, Iskola, Štúr, Jesenský, Sznf (a zselízi rész), Vásár és a Temető utcából április 27-én.

A Nálepka, Rózsa, Béke, Vasút, Hviezdoslav, Ady, Dózsa, Fučík, Schubert, Piac, Petőfi, Hársfa, Nefelejcs, Nyírfá, Akácfa, Tulipán, Nárcisz, Új, Posta, Sládkovič, Jilemnický, Garam, Jókai, Ötvös utcákból és a Szoroskából április 28-án.

Az üzletekből április 29-én és 30-án.

A gyűjtést mindig reggel 8 órakor kezdjük, ezért kérjük Önöket, hogy időben tegyék ki zsákjaikat a házuk elé. Továbbá, kérjük, hogy a zsákokat ne kössék be.

Figyelem: márciusban az üveget nem szedjük!

továbbjutott fiatalok megérdemlik, hogy név szerint említsük meg őket. Versmondásban bronzsávos minősítést ért el: az I. kategóriában Belan Veronika és Fülöp Orsolya Sára, a II. kategóriában Torma Gábor. Ezüstsávos minősítést a III. kategóriában Récsei Noémi kapott. Prózamondásban a II. kategóriában Kovács Orsolya Sára ezüst-, a III. kategóriában Bukó Éva bronz-, a IV. kategóriában Magda Éva és Csicsman Dóra ezüst-, ill. bronzsávos minősítéssel térhetett haza.

Köszönet a ritka élményért minden szereplőnek, felkészítőnek, szülőnek és a Tompa Mihály Vers- és Prózamondó Versenyt szervező Csemadoknak. Az országos döntő április 23–25-én lesz Rimasomban, sajnos az idén nélkülünk. **Gunyics János**

A líra ünnepén

A borús-lucskos márciusi idő az embert inkább az otthon maradásra, mint a kimozdulásra biztatja. A Zselízi Művelődési Otthon környéke mégis mozgalmasabb a megszokottnál, benn már várakozó diáksereg, pedagógusok és gondos szülők gyűlekeznek...

A Csemadok rendezésében március 6-án tartották a zselízi körzet magyar ajkú tanulóinak seregszemléjét vers- és prózamondásból. A Tompa Mihály nevével fémjelzett vetélkedő idén a 18. évfolyamába lépett. A helyes képhez hozzátartozik, hogy kulturális életünkben épp ez a pódiumi műfaj tekint vissza a legnagyobb hagyományra, hisz a kezdetektől része volt a Jókai Napoknak Komáromban. Ez idő alatt számos színészt, művészt indított útjára ez a mozgalom, – s amire mi is büszkéek lehetünk – a zselíziek soraiból is. Célja, szerepe máig nem változott: felfedni a megbúvó tehetségeket, és tered adni fejlődésüknek.

A megmérettetésre hat iskola majd 70 tanulója jelentkezett, akik közül csak a próza kategóriát 32-en választották. A több mint három órás irodalmi dömping után a bíráló bizottságok elnökei egyhangúan hangoztatták, hogy gyermekeink nincsenek híján tehetségnek, koruknak és alkataknak megfelelően tolmácsolták a műveket. Tizen-

kilencen a járási döntőben küzdhettek meg a bronz-, ezüst- és arany-sávos minősítésért.

Az oklevelek kézbevétele után elégedetten távoztak a szereplők és a felkészítők, csupán a szemlélő hiányolta a tavaly oly sikeres énekelt verset. Az idén bizony hiányzott a farnadiak üdvöskéje, Šaroka Liliána, aki felépéseivel mindent megnyert, s népszerűsége országos lett. Sajnos, az idén már ebben a kategóriában csak az országos elődöntőben indul a vetélkedés.

A járási fordulót március 10-én tartották Léván. A lévai, zselízi és az ipolysági körzetből 64 előadó állt a pódiumra, magába foglalva a IV. kategória szereplőit is. A bizottságok értékelése szerint nemes küzdelem folyt a bronz-, az ezüst- és az arany-sávos besorolásért. A zselízi körzetből kilenc tanuló ért el arany-sávos minősítést, mely tovább juttatta őket az egyik országos elődöntőbe, amelyet járásunk helyezettjei számára március 26-án Komáromban rendeztek.

A hat kategória versenyzői négy helyen vetélkedtek a döntőbe jutásért. Az értékelésben Kiss Péntek József, a IV. kategória bizottságának elnöke örömmel nyugtázta: „A szereplők tudatoson keresték az irodalmi művek üzenetét, a szövegek szellemiségét.”

Hosszú volt az út az iskolai fordulóktól az országos elődöntőig, ezért a körzetünk

Zselízi visszaemlékezések

Szálasi Ferenc Zselízen

Mindig igyekeztem, hogy történelmi emlékezetem hűen és objektíven jegyezze meg a városunkkal kapcsolatos történeteket. Most is ehhez kívánom tartani magam, amikor negatívan megítélt személyekről írok, akik Horthy idejében látogattak vá-

rott és Léván, ahol fontos tanácskozást tartott az általa vezetett párt Bars-Hont megyei szervezetének lévai központi irodájában. Itt a helyi szervezet vezetője, Hidasi fogadta. A lévai „nyilasok” meglepetésére a vezér elutasította a helyiek meghívását a szerinte „zsídó

születésű – Szálasi a helyi fasiszta párt szűkebb vezetősége látta vendégül. Megjegyzésem, hogy a nemzetiszocialista párt helyi szervezetét 1939. február 20-án alapították. A jól sikerült vacsorán csak a vendéglős volt szolgálatban, mert a több tagú őrség hazaküldte a személyzetet, és a vendégeket öt helyi párttag szolgálta ki. A vendéglő nyilvánosság számára zárva tartott. D. László, a párt helyi szervezetének vezetője büszkén mutatta Szálásinak, hol lőtt bele Paczko Béla, a helyi járási hivatal parancsnoka Masaryk köztársasági elnök falra akasztott fényképébe. Sorsa azonban Szálasi is elérte. 1944. október 15-én Horthy után rövid időre átvette a hatalmat, de már 1945 áprilisában Ausztriába szökött. Ott amerikai fogságba esett, akik kiadták a háború utáni magyar kormánynak. 49 éves korában halálra ítélték, és 1946. március 12-én délután felakasztották. Azért említem meg ezt az eseményt, mert több lévai és nyitrai archívumban nem találunk erről az időszakról hiánytalan dokumentációt. Krónikákat és önkormányzati ülésekről szóló jegyzőkönyveket néztem át, amelyekből a zsidók deportálásának és Szálasi hatalomra jutásának időszaka egyszerűen hiányzik. Az oldalak kitépve, hogy az akkori tettek örökre titokban maradjanak. Ezeket a beavatkozásokat a helyi lakosok tették még a dokumentumok levéltárakba juttatása előtt. Ezért is töltött el örömmel

az értesülés, hogy egy mikolai ház pincéjének felújításakor az egyik lakos bebetonozott dokumentumköteget talált. A lapok éppen a korabeli profasiszta párt tagjainak névsorát tartalmazták. Érdekes és tanulságos olvasmány. Visszatekintve eszembe jutott, hogy talán óvatosabbnak kellene lennünk, hogy a becsületes emberek ne engedjenek olyan gyakran a különféle pártok és ideológiák csábításának. Sajnos, ez irányban úgy tűnik nem tanulunk.

Ui.: Remélem, a fenti cikket senki sem fogja fel a felsorolt politikusok propagálásaként, hiszen nem annak szántam. Csak a helyi történelmünk egy szomorú

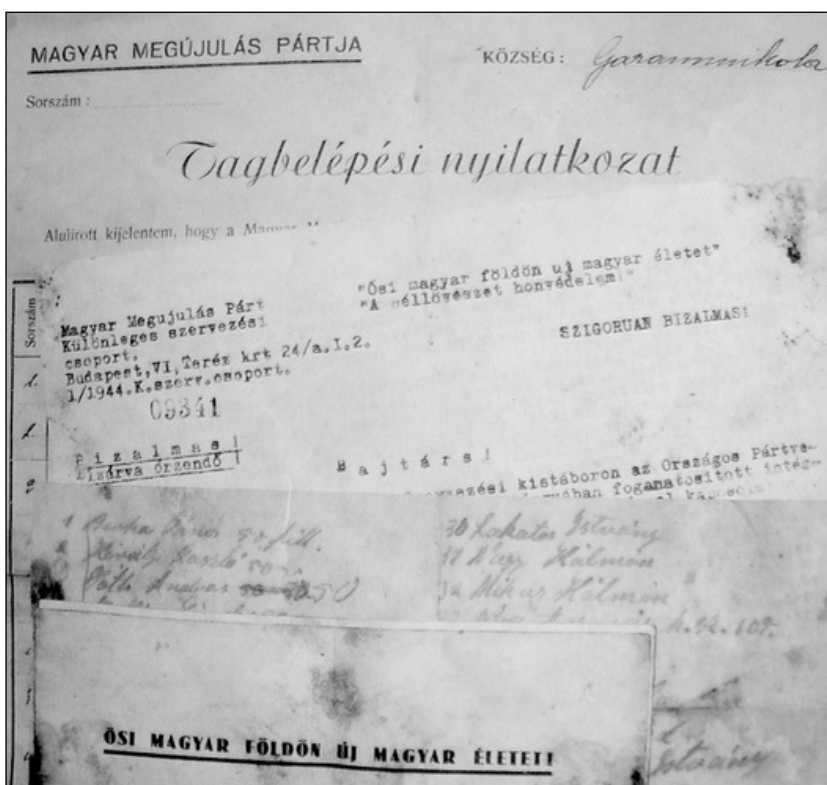
eseményének felelevenítése. **Polka Pál**

Szálasi és Hidasi a Nyilaskeresztes Párt lévai irodája előtt

rosunkba. Egyikük Jaross Andor (1896–1946). A Kolta melletti Csehiből származó politikus volt. Politikai aktivitása már a 20-as, 30-as években kezdődött az érsekújvári és lévai régióban. E területek Magyarországhoz csatolása után a Horthy-kormány csatolt területek felügyeletével megbízott tárca nélküli minisztere volt. Később Sztójay kormányában belügyminiszterként tevékenykedett. Adolf Eichmannal együtt ő biztosította a zsidók problémamentes deportációját. 1940. november 24-én személyesen is ellátogatott Zselízre. Nagy tömeg előtt energikus beszédet tartott a katolikus templom közelében. A háború vége felé túl aktívan támogatta a fasiszta szemléletet. Sorsa 1946. április 11-én teljesedett be, amikor golyó általi halálra ítélték és kivégezték. Néhány hónappal Jaross látogatása után titkos látogatást tett Zselízen Szálasi Ferenc (1897–1946), a kor nemzetiszocialista és fasiszta eszméjének vezető képviselője. Éppen körúton volt Érsekújvá-

vendéglőbe”, és Budapest felé tartva inkább Zselízen állt meg a Németh kávéházban (a mai Liska illatszerbolt). A 40-es években a kávéház és étterem nagyon elismert volt.

A sok tükrör miatt „tükrös vendéglőnek” is nevezték. Zselízen a – mellékesen Kassai

Csak lehetőséget kell adni

A helyi kultúrház nagyteremében jó néhány gyermek tarka papírokkal dolgozott az asztaloknál. A két lánnyal együtt építő Mykola Biloshytsky és Oksana Lukomska felé vettem az irányt, akik szorgalmasan építgettek valamit – ahogy közelebb értem, nyilvánvalóvá vált számomra, hogy egy női alakról van szó. Megkérdeztem Mykolát, mit épít, mire nevetve azt válaszolta: „ez 3D”. Aztán hozzátette, hogy nyár lesz belőle. Kérdésemre, honnan tudja, hogy így néz ki a nyár, azt válaszolta, ezt nem egyedül csinálja.

Az asztalnál szorgoskodó lányok, Nagy Nikolett, Botka Szandra és Noémi aztán végre bővebb magyarázattal szolgáltak: „Mi most pillangókat készítünk, a többiek valami mást. És így együtt lesz az egészből nyár. Arra az alakra fogjuk ragasztani, az egész úgy fog kinézni, mint egy nyári ruházat. Körben pedig felhőcskék lesznek és fű... Holnap ragasztjuk majd és befejezzük...”

Másnap az eredmény már számomra is láthatóvá vált. A nyár mellett, legalábbis a kultúrház nagytermében, minden jelenlévő hagyta magát lefotózni. Allegória és a jelenlévőknek köszönhetően happening... Viszont mi vezet e két, Szlovákiában élő ukrán művészt, a BonArt művészeti

alapítvány alapító tagjait, hogy saját kiállításuk szervezése mellett gyerekeknek workshopokat szervezzenek? Mykola és Oksana azt állítják, hogy itt Zselízen minden ment magától, nem

kellett gondolkodni, ezért lett az egész ennyire nagyszerű.

„Sok gyermeknek komplexusai vannak amiatt, hogy nem tudnak rajzolni. A mi workshopjaink küldetése viszont, hogy épp ezektől a komplexusoktól szabadítsuk meg őket. Alapvető dolgokat tanítunk nekik, melyeket ők később az összetettebb feladatoknál használnak ki. Például egy sablon segítségével körülrajzolt pillangó díszítésénél a gyermekek szabadon használhatják fantáziájukat” – mondja Mykola, miközben Oksana arról beszél, milyen könnyen mondja azt néhány gyerek, hogy nem tud rajzolni. Miközben gyakran elég nekik megmutatni és meggyőzni őket, hogy képesek rá, melynek

eredményeképp megcsinálják és örülnek. „Sokszor elég átlépni a félelem határát – egészen egyszerű dolgot csinálni. Egy kislány például nem tudott kört rajzolni. Elég volt megmutatni neki a ceruza helyes tartását” – majd Mykola hozzáteszi: „ebből látni, hogy a gyermekek manuális készségei gyakorta hiányosak. És mintha ez senkit sem nyugtalanítana. De hogyan is beszélhetünk manapság modern emberről, amikor valamely alapvető területen hiányosak az alapjai? Ez épp olyan, mintha hiányozna az egyik lába.”

Oksana aztán arról az időszokról beszél, amikor még nem volt ilyen „világos”, mi fontos és mi nem az ember számára: „Valamikor a képzőművészet ugyanolyan szigorúan osztályozott tantárgy volt, mint a matematika vagy a szlovák nyelv. Volt aki jobban rajzolt, volt aki gyengébben, de az alapjai mindenkinek megvoltak. A rajz, a zene alapjai...”

Sokat tesz az is, hogy a mai gyermekeknek ahhoz, hogy figyelmüket teljesen lekössék, videóra, interaktív számítógépes játékokra van szükségük, és ha papír, ceruza, olló, ragasztó van

előttük, fogalmuk sincs, mihez kezdjenek velük. „Nem kell messzire menni, úgy 15–20 évvel ezelőtt a gyermekek sokkal jobban bíztak magukban, gazdagabb volt a fantáziájuk, fejlettebb a képzelőerejük...” – mondja Oksana és Mykola hozzáteszi: „Arról van szó, hogy az ember szűkebb vagy szélesebb látókörű. Van, aki úgy gondolja, ha matematikus lesz, erre nincs szüksége. Csakhogy éppen ellenkezőleg, az is fantázia, tér és perspektíva kérdése... Nagyon fontos, hogy a gyerekek lehetőséget kapjanak. És meg kell tanulni nem azt mondani, hogy „nem tudom”. Azért vagyunk itt, hogy minden kérdést oldjunk meg. Ceruzát faragni? Megyünk... Ezen a projekten közösen dolgoztak, és a gyerekek nagyon szépen együttműködtek. Az ötleteket csak úgy szórták magukból. Csak lehetőségre van szükségük.”

Amikor a művészi társulásról beszéltek, szintén a lehetőség fontossága jött szóba: „Fáradtak voltunk ahhoz, hogy a lehetőséget Szlovákiában kívádjuk. Megalapítottuk a BonArt társulást – véd bennünket, vonzza a szponzorokat és függetlenséget biztosít számunkra. A lehetőséget tehát saját kezünkbe vettük... A lehetőséget meg kell teremteni. Magunk és mások számára is.”

(sh)

A Zselízi Művelődési Otthon egy autóbusznyi érdeklődő számára lehetővé tette, hogy a nyitrai MAX moziban megtekintsék A szív békéje (Pokoj v duši) című szlovák filmet, amelynek Mokos Attila, városunk szülöttje volt a főszereplője. A vetítés után a résztvevők elbeszélgettek a színművésszel.

Fotó: -hg-

Március 22-én, vasárnap római katolikus szentmisével és református istentisztelettel emlékezett meg a Csemadok Zselízi Alapszervezete, a Magyar Koalíció Pártjának Zselízi Alapszervezete és a Rákóczi Baráti Társaság az 1919. március 23-án történt csendőrsortűz 5 áldozatára. A résztvevők számára Kepka Márk, a Comenius Gimnázium tanára elevenítette fel a 90 évvel ezelőtti eseményeket, majd megkoszorúzták az áldozatok emléktábláját.

(ek, foto: hg)

ThDr. Fischer-Colbrie Ágoston

(Befejezés)

Tizenkét évvel a püspök halála után, 1937-ben az Egyesült Magyar Párt Zselízen szervezni kezdte a püspök szülőházának emléktáblával való megjelölését. Az emléktábla ünnepélyes elhelyezése 1937. október 17-én történt meg. Sajnos eddig nem sikerült megállapítanunk, hol volt a püspök szülőháza Zselízen. Várjuk az esetleges információkat.

Az életrajzi adatait követve külön szólunk a püspök tudományos és irodalmi munkásságáról, amely szorosan összefüggött pedagógiai és lelkipásztori tevékenységével. Nagyműveltségű férfi volt, napi négy órát töltött tanulással, sok könyvet és tanulmányt írt. Ő volt XIII. Leó pápa 1891-es keltezésű *Rerum Novarum* (Vágyódás az új után) enciklikájának első magyar fordítója, amelynek középpontjában a magántulajdon és a munkavállaló védelme, a munkások érdekképviseleti szerveinek, a szakszervezeteknek megszervezése, a méltányos bér, az emberi munkafeltételek követelése áll.

Tudományos munkásságának formálása bécsi tevékenységével esik egybe. Az ott kialakult nézetei és gondolatai alkalmazására a lelkipásztori működésében előforduló mindennapi problémák nyújtottak bő lehetőséget. Tudományos műveit túlnyomórészt latin nyelven írta, de részben magyarul, németül és szlovákul is. Nagy részük azonban csak kéziratban maradt fenn, ezeket a kassai érseki levéltár őrzi.

A püspök tudományos munkája mellett jelentős újságírói és népszerűsítő működése is. Cikkeiben főleg etikai és szociális kérdésekkel foglalkozott, de figyelemmel kísérte a társadalmi és politikai élet problémáit is. Figyelemre méltó a püspök kiváló képessége egyszerűen, logikusan és szabatosan fogalmazni. Irodalmi munkáival és beszédeivel hatni tudott a legműveltebb és legegyszerűbb olvasóra, illetve hallgatóra egyaránt, amint azt a halála után nyomtatásban megjelent *Beszédei és beszédvázatai* is igazolnak (Kassa 1928).

Fischer-Colbrie Ágoston

sokoldalú tevékenységéhez tartozik az is, hogy II. Rákóczi Ferenc újratemetése idején (Kassa, 1906) egyházmegyéje papjaihoz írt körlevelében a függetlenség eszméje mellett foglalt állást, és szerepet vállalt a nagyságos fejedelem újratemetésében is. Pártolta a tudomány és az irodalom fejlesztését, gyarapítását, a középiskolákat, a

jogi és a gazdasági akadémiát, támogatta a papnevelést és a Katolikus Tanítóképző Intézetet, népiskolákat szervezett és építtetett. Egyházmegyéjében 87

iskola jött létre, ezekből 25 olyan helyen, ahol azelőtt sohasem volt iskola. Nagy figyelmet szentelt a munkásság kulturális és szociális támogatásának, ő fizette a munkaközvetítő intézet működési költségeinek felét.

Városunk szülöttjének, a kassai megyéspüspöknek széles látókörű gondolatai a mai társadalomban is időszerűek. Nem hiába mondta szlovák nyelvű búcsúbeszédében Čarský püspök a kassai dóm előtt Fischer-Colbrie Ágostonról: „Hivatásában felülemelkedett a politikai és szociális irányokon. Nem ismert különbséget. Mindenkinek mindegy akart lenni.”

Bizonyára megérdemelné, hogy városunk tisztelettel adózzon személyének, és emlékművet állítsunk neki.

Felhasznált irodalom:

Mária Mihóková: *ThDr. A. Fischer-Colbrie, jeho život a dielo*
Filep Tamás Gusztáv: *Etatizmus és karitás* (Új Szó, 2005. febr. 4)
Ladislav Vincze: *Apoštol chudobných* (Nové Pohronie, okt. 2003)
Feldolgozta: Nyustyin Ferenc

Írjuk, mondjuk helyesen!

A közigazgatás szakkifejezései

– Megyek az úradra.

– Milyen úradra?

– Hát tudod, a *munkahivatalba*, vagy hogy is hívják: a *munkánélküli hivatalba*; elintézni a *podporát*.

A fenti beszélgetést saját fülemmel hallottam, és nem is csodálkoztam rajta. A beszélők megértették egymást, egyikük még megpróbált helyesbíteni is, érezvén, hogy az *úrad* nem igazán magyar kifejezés. De nem sikerült neki: különösen a második nekifutása lett suta, hiszen a *munkánélküli hivatal* azt jelentené, hogy olyan hivatal, amelynek nincs munkája. Helyesen a *munkaügyi hivatalba* kellett volna mennie, hogy elintézzze a *munkánélküli segélyt* (vagy *munkánélküli járadékát*). Egyébként nem minden *úrad hivatal*. A *stavebný úrad* ugyanis építési hatóság (szemben a gyakran hallott *építészeti, építési vagy építésügyi hivattal*).

A közigazgatással valamilyen

szinten mindenki kapcsolatba kerül, ezért nem véletlen, hogy mindannyiunknak számos idevágó kifejezéssel kell megismerkednie. A hivatalos levelek, a kitöltendő okmányok azonban szlovák nyelvűek, érthető, hogy először szlovákul tanuljuk meg a bennük előforduló szak kifejezéseket, és nem biztos, hogy mindenki utánanézi: mi is az új kifejezés magyar megfelelője. Különösen a többtagú kifejezések tükörfordításakor keletkezhetnek helytelen kifejezések. Tipikusnak mondható a *pracovná náplň* esete, hiszen mindkét szót ismerjük, úgy vélhetjük, elég mindkettő helyébe beírni a magyar megfelelőjét, és kész a fordítás: a *munkatöltet*. Ilyen kifejezés azonban nincs a magyar nyelvben. A helyes fordítás: *munkaköri leírás*. Akiről szlovákul azt mondjuk, hogy *pracuje na plný úvazok*, az magyarul *főállású*, akiről azt, hogy *pracuje na polovičný úvazok*, az

pedig *részmunkaidős* dolgozó. Helytelen tükörfordítás következtében hangozhatott el a következő mondat is: „Érdeklődni a 16-os ajtóban lehet.” Helyesen: „A 16-os számú irodában lehet érdeklődni.”

A *fyzická osoba* sem *fizikai személy*, hanem *természetes személy* vagy egyszerűen *magán-személy*. Az IČO magyarországi megfelelője a KSH-szám, Szlovákiában mondhatjuk *statistikai számmak*, *statistikai számjelnak* esetleg *szervezeti azonosító számmak*, a DIČ pedig – nemes egyszerűséggel – *adószám*. A *rodné číslo* nem *születési szám*, hanem *személyi szám*. A *list* sem mindig *levél*, mert a *rodný list* magyarul *születési anyakönyvi kivonat*, a *list vlastníctva* helyesen *tulajdoni lap*, a *živnostenský list* pedig *vállalkozási engedély* (vagy *igazolvány*). A *konkurznak* legtöbbször a *pályázat* felel meg, de nem árt tudnunk, hogy szlovákul ugyanezt a kifejezést

használják a *csődeljárásra* is. Az *exekútornak* is van magyar megfelelője: a *kincstári biztos*. Az *auditor* a magyarban sem ismeretlen kifejezés, csak éppen teljesen más jelentésben használatos, mint a szlovákban. A (rövid -i-vel írt) *auditor* a magyarban *hadbíró*t vagy *pápai tisztviselet* jelent. A szlovák *auditor* magyar megfelelője viszont *könyvvizsgáló*, *hites könyvszakértő*.

Magyarul lefolytatott értekezleteinken gyakran hallhatjuk, hogy „*Szavazzuk le a következő javaslatot!*” Mi a gond ezzel?! Az, hogy *leszavazni* annyit jelent, mint *elvetni, ellene szavazni*. Tehát az ülésvezetőnek inkább *szavazásra* kellene bocsátania a javaslatot, a javaslattevőnek pedig arra kellene biztatnia a szavazásra jogosultakat, hogy *szavazzák meg* az indítványát. Az értekezletnek (gyűlésnek, ülésnek stb.) nem *program-pontjai*, hanem *napirendi pontjai* vannak.

Horváth Géza

Március 15-e hagyományosan

Városunkban is megemlékeztünk a 161 évvel ezelőtti március 15-éről és az azt követő szabadságharcról. Az emlékünnepeket a hagyományokhoz híven a Csemadok helyi szervezete, az MKP alapszervezete és a Rákóczi Baráti Társaság szervezte. A megemlékezés a Hősök emlékparkjában kezdődött, ahol rövid műsort követően a résztvevők megkoszorúzták a kopjafát. Ezután a tömeg a kultúrházba vonult, ahol Berényi József (*felvételiünkö*), az MKP országos alelnöke mondott ünnepi beszédet. Felszólalása nagy részében aktuálpolitikai jellegű kérdéseket feszegetett, mint mondta, erre most szükség volt. A rendezvényen fellépet a Franz Schubert Vegyeskar, a Pengő zenekar, Balta Ádám és Palík Gábor. A Himnusz elneklése

után a résztvevők kivonultak az épület elé, ahol az önkormányzat, a társadalmi és politikai szervezetek képviselői megkoszorúzták a kultúrház előtti emlékművet. *(ik, foto: ik, hg)*

Meglepetés, frissesség, minőség – koncert a moziban

Március elején jól sikerült koncerten vehettek részt az elektronikus zene hívei. A stílusjegyek és a helyszín (mozi) ismerős volt, mégsem az utóbbi időben őszi éves rendszerességgel „hűvösen tárolt” fesztivál keretében történt mindez, hanem mintegy rendkívüli ajándékként a visszatérő látogatóknak – és a többieknek. Az egyszerűen kíváncsiaknak.

Megérte kíváncsinak lenni. A rétegenét játszó, ám a maguk nemében ismert és elismert zenekarok tényleg nagyot alkottak Zselízen. És volt részünk meglepetésben is. Például, hogy a mr. mirror visszafelé kalandozgat, az abszolút elektronikus hangzástól a hagyományosabb felé. Ezt ki így, ki úgy élte meg. A Longital nagyszerű volt, a zenész páros – akik az életben is társak – teljesítménye lebilincselő és felszabadító volt egyszerre. A legtöbbet a Žagart várták, amely fogalom a magyar elektronikus zenei életben, de európai viszonylatban is ismert. A Blue Art által rendezett koncerteken „fel-

növő” és formálódó rajongók megadták ami jár az elektronikus zene magyarországi ikonjának, és azt is kapták tőle, amit elvártak. Zenét. Mit lehetne még hozzátenni? Talán csak annyit: még sok ilyen rendezvényt!

(ic)

Néhány épület ráfizetése

A városi vagyon kihasználásának kérdésével gazdasági szempontból is foglalkozni kellene, jelentette ki Martosy Péter képviselő, a gazdasági részleg felelőse az önkormányzati testület márciusi ülésén, ahol két városi épület jövedelmezőségi elemzésén is szemlétette a helyzetet. Röviden a szabadtéri színpad és a munkásszálló épületét vette górcső alá: „A könyvelésből megtudhatjuk, hogy a szabadtéri színpaddal kapcsolatosan a tavalyi évben 357 030 korona kiadása volt a városnak, miközben csak 136 507 koronás bevételt könyvelhetett el. Ez azt jelenti, hogy évi 220 000 koronányi ráfizetéssel üzemeltetjük az épületet. A munkásszállóra 2008-ban 1 205 976 koronát fordítottunk, a lakbérből származó bevétel viszont csak 1 041 000 korona volt, ami azt jelenti, hogy 160 000 koronás volt a ráfizetés. Érdekeség a munkásszálló esetében, hogy az vízfogyasztás és csatornadíj 263 063 korona volt, ami átlagáron számítva kb. 4300 köbméteres fogyasztást jelent.” A képviselő szerint minden egyes városi objektum esetében ilyen módon kellene kiértékelni a rentabilitási mutatókat, majd azután dönteni arról, mit kezdjen vele a város. *(ik)*

Kitüntetések pedagógusokat

Kis városunk különböző rendezvényekkel igyekszik színesebbé tenni szürke napjainkat. Az önkormányzat nem feledkezik meg az olyan ünnepekről sem, mint a pedagógusnap. Március 27-én a szlovák és a magyar alapiskola, az óvodák, a művészeti alapiskola és a szabadidőközpont pedagógusai a kultúrházban ünnepeltek. Kora délután a kultúrházban néhányan izgatottan, mások gondfeledten várták, hogy végre kezdetét vegye az ünnep. A rendezvény a közkedvelt Kincsó néptáncgyűttes előadásával kezdődött, majd Pavol Hostačný osztályvezető, Pavel Polka és Mocsy Katalin alpolgármester nyitóbeszéde következett. Mocsy Katalintól az Amit én szívesen adnék neked c. verset hallhattuk, ezután Opavský Mária előadásában két újabb szavaltat hallhattunk.

Tanáraink áldozatos munkája idén sem maradt jutalom nélkül, így néhányan oklevéllel, virággal és ajándécsomaggal tértek haza. Jutalomban részesült: Baka Zsuzsanna, Mária Gundová, Kádasi László, Nadežda Končalová, Lőrincz Katalin, Ľubomír Nevidansky, Katarína Polková, Július Virág és Eva Galatová. Munkatársaihoz Končalová Nadežda és Lőrincz Katalin szólt néhány szót, aki arra hívta fel figyelmünket, hogy kivétel nélkül szeressük a gyerekeket. A végszó polgármesterünké, Bakonyi Pálé volt, mi pedig tovább élvezhettük a műsort a lévai Limbačka és a Kincsó előadásában.

Balázs Katalin, foto: hg

Ha nem is igaz, valahol mégis az

Jan Nedvěď a cseh tramp- és folklózene egyik kiemelkedő egyénisége, közkedveltsége ma is rendkívüli. Több száz dalt írt, amelyeket több generáció dúdolgatott és szeretett meg. A 60-as években a The Three Long Fingers és a The Preachers beatzenekarokban tevékenykedett, ugyanakkor a Spirituál Kvintett és a Brontosaury zenekarnak is tagja volt. Az egész zenei karrierjét František fivére oldalán játszotta le, akivel szólókarrierjével párhuzamosan közös zenei projekteket és fellépéseket is szervezett.

1996 júniusában 50. születésnapja alkalmából a prágai Strahovon adott egy megakoncertet, tavaly pedig egy meglepően színes albumot adott ki, amelyben az emberi élet mélyebb értelmét keresi. Ez év elején cseh, morva és szlovák népdalokat tartalmazó lemezt jelentetett meg, és szombat, március 21-én a zselízi művelődési otthonban lépett fel.

Ismét megmutatkozott, hogy zenéje közel áll az emberekhez, sokan ismerik szövegeit, és vele együtt dalolják a legendás számokat, sőt, néhányan az új lemez tartalmát is ismerik. Jól sikerült koncert volt, amilyen csak ritkán adatik meg a kultúrházban.

Bár Honza Nedvěď egy újabb fellépésre sietett a koncert után, felelt lapunk néhány kérdésére.

Mi adnak ön szerint dalai az embereknek?

– Ezt ne csinálja velem, nem a megfelelő embert kérde (nevetés). Zenét. Boldogabbak a zene hallatán.

Néhány dalszövege éles ellenében áll a mai korral...

– Igen, ez akartam elérni. Nagy rajongója vagyok az új kornak, de nem az ostobáéknak. Nem akarok ítélkezni, de ami nem emberi, igazságos, az nem tetszik, ez ellen írom a dalaimat. És nemcsak most, egész életemben ezt tettem, de arra figyeltem, hogy ezt békésen és szidalmak nélkül tegyem.

– Az embereknek szükségük van rá. Ha megtudják, hogy vagyok, hogy van a zeném, szükségük lesz rá... Nem akarom megint az igazságtalanságot felhozni... A rendszerrel szembeni védtelenség határtalan. Az embernek nem szolgáltat igazságot. És dalaimban ez ki van mondva – nézzék, én is abban a cipőben járok, és sokan mások, mi lenne, ha ezt így próbálnánk meg? Ők ezt érzik ki belőle, és írnak nekem, hogy szükségük van rá. A múlt rendszerben nem voltak merészek, nem mondták meg bárkinek hogy „hülye vagy”, vagy valami hasonlót. De a folk-énekesek zenéjében látták, hogy mégis ki lehet mondani, valahogy meg lehet oldani. És úgy gondolom... Nem túl mélyenszántó gondolatok (nevetés)? Az egyszerű alkotástól jutottam el egyfajta keresésig. A trampingtól az Istenig, mindent. Nem akarok értékelni. Azt szeretném, ha az emberek felfedeznék a zenémben, hogy valahogy minden megoldható, vagy

– Igen. Nem vagyok az a típus, aki elmegy a templomba, és mélyen hajlong az Isten előtt, kilencszer vagy tízszer imádkozik. De szükségem van rá. Ez a szeretetről szól, úgy gondolom, a szeretet szükség. Nemcsak egy mély érzés. A szeretet erős szükségérzet a másik iránt. Érezhetjük testileg, szívünkkel, lelkünkkel, de ha az emberben van, érzzi a szükségét, hogy maga mellett érezzen valakit. Ez a szeretet. És azt mondanám, hogy Istennel is így van. Ha filozofálni szeretnénk, azt mondhatnánk – ha nem is igaz, valahol mégis az. Ha nem is lenne isten vagy szeretet, akkor is így van. A testvérek verekedhetnek, mégis testvérek maradnak. Nő és férfi, Isten és ember elveszejthetik egymást, mégis igaz. Mély, igaz (nevetés)? De főleg segítség. Segít, ha mellettem van, Isten vagy ember, de segít. Van kihez fordulni. Az utolsó pillanatban az ember felsőhajtana: mi lesz most? Én azt mondom: Istenem, segíts, vagy szeretet, segíts, és már

az segít, hogy segítséget kérek, még ha nem is érkezik. És az Isten... Már az is szép, ha valakinek azt mondhatom: kérem. Valahol már leírtam: Ha van Isten, ha nincs, már annyi embernek segített, mintha lenne. Vagy biztosan van. De ez túl mély...

Egy utolsó, úgymond kötelező kérdés: milyen volt Zselízen játszani?

– Gyönyörű. Az emberek lelkesedtek, talán gyakran járnak ide, boldogultak, őszinték voltak.

Volt már olyan is, hogy tartottak tőlem. De itt még csak véletlenül sem, kiabáltak, kurjongattak... Tudja, én nem változtam, énekes vagyok, aki mindig is akartam lenni. Akár szidnak, akár dicsérnek. Ha látom az amerikai

kocsmákat, amelyekben zenészek játszanak, és az embereknek saját dolgaikról, gondjaikról játszanak – ott van a kezdet. Nálunk ez nem volt meg, mi mindig sírtunk, a barokktól, rokokótól kezdve, vagy azt mondtuk, hogy a szerelem szomorú, vagy valami más volt szomorú. És egyszer csak azt mondjuk: itt jó lenni, vagy szép ez itt, vagy ezt szeretem. Ebben van az alkotás alapja. Nagyon mély, igaz? (nevetés) Ez a cél. Ha látom az embereken, hogy boldogok, akkor úgy gondolom, hogy elértem a célt. Tudom, hogy elfeledik a jövőért való aggodást. Nem kell, de elfeledik. Mint a vízesés, minden gond elfolyik, és együtt énekelünk.

Köszönöm a beszélgetést.

Števo Hečko

Átváltoztak...

Az ember már csak ilyen – nem elég neki, ami van, még többet akar. Főleg a nők. A természet elég szépséget osztott nekik, de ők még szebbek akarnak lenni...

Ezt a művelődési otthon dolgozói is tudják róluk, ezért egy érdekes rendezvényt készítettek számukra, vagyis a 25 év feletti nők számára. Átváltoztató show-t. A jelentkezők változásához hozzájárult a zselízi Díva kozmetikai stúdió, a lévai Darphin kozmetikai stúdió, a Hair-Veronika és a lévai Vogue fodrász-szalón, a helyi Niki és a lévai Zaffir manikűrstúdió, a zselízi Móda Elizabeth, Jankó Magdolna és Gergely Dániel fogorvos.

Néhányan imázsváltásra készültek, mások vonzerejüket szerették volna növelni, ismét mások teljesen meg kívánták változtatni külsejüket. Az „átváltó” hangulatot jól kiegészítették Mészáros Györgyék jazz gitárimprovizációi.

A részvétel nem volt túl magas, de hát nálunk ez így van. Így is volt miben gyönyörködni – csupa szép nő, hogy az ember azt gondolta, nincs is rajtuk mit javítani, és mégis... Még szebben távoztak. Néhányan teljesen átváltozva... (šh)

Nincs annál egyszerűbb, mint leülni a kocsmába és szitkozódni, hogy ez meg az nem úgy megy, ahogy kellene.

Dalaival több generációt befolyásolt, mit gondol, mit tud még elérni?

legalább annyit, hogy nincsenek egyedül. Mert a magány és a védtelenség a legrosszabb.

A fellépés végén, főleg az utolsó dal esetében látszott, hogy valami mélyebb üzenetet akar átadni...

Megoldódott...

„Édesapán zselízi volt, amikor elhunyt, mégsem említették meg az újságban. Csak azért, mert Léván halt meg, nem érdemli meg?” – ilyen szemrehányással is szembesültünk az *Elhunytak* rovatunkkal kapcsolatban.

Lapunk a *Világra jöttek*, a *Házasságot kötöttek* és az *Elhunytak* rovat számára kezdettől fogva az anyakönyvi hivatalból kapta az adatokat. A kórház bezárása után a helyzet megváltozott. A más településeken elhalálozott zselíziekről szóló adatok az illetékes anyakönyvi hivatalokba kerültek. Mi azokról az elhalálozásokról kaptuk az információkat, amelyek Zselízen történtek, pl. a szanatóriumban az egykori kórház helyiségeiben. Ide tartoznak azok is, akik nem voltak városunk lakosai. Rovatunk csak a környékbeli lakosok nevét közölte.

Mivel a kórház bezárása után több gyerek Zselízen nem született, így a *Világra jöttek* c. rovatunk is megszűnt. Elhangzott egy szomorú megállapítás: Míg Zselíze régen szülni jártak a nők, mára már csak meghalni érkeznek. Zselíz szülöttei már csak eltávoznak...

Bosszantott minket, hogy már nem szolgáltatunk adatokat az újszülött és az elhunyt zselíziek egy részéről, ezért elgondolkodtunk a megoldáson.

Végül megtaláltuk. Dobrovická Mariannának és Murcinová Henriétának, a belügyi osztály dolgozóinak köszönhetően: „Városunk lakossági nyilvántartásába minden zselízi lakosról érkeznek adatok, legyen szó akár elhalálozásáról, születésről vagy házasságkötéséről, történjen az bárhol. Néha viszont jelentős késéssel.”

Ennek köszönhetően ezentúl az *Elhunytak* rovatunkból nem hiányzik majd egy zselízi sem, gazdagabb lesz a *Házasságot kötöttek* rovatunk is; minden olyan pár neve megjelenik, amelynek legalább egyik tagja állandó lakhellyel rendelkezik Zselízen. És újra találkozhatnak a *Világra jöttek* rovatval is.

Az említett dolgozóknak köszönjük a kezdeményezést, amely során többletmunkájuk keletkezett, mi pedig örömmel teszünk eleget olvasóink ez irányú elvárásainak.

Köszönjük észrevételeiket. Az elmarasztalókat is.

Števo Hečko

A jól járt bagolyról

Szerkesztőségünkben megszólalt a telefon, másik végén Polka Pál alpolgármester: „Fogd a fényképezőgépet, gyere a Nesti elé. A bokorban egy sérült bagoly van.” Két perc alatt lent voltam, ahol a riadt madár a bokorban éppen felénk tekingetett. Nem mertem hozzáérni, csak vigyáztam, hogy a kóbor kutyák ne támadják meg, amíg a polgármester elment a városi rendőrökhöz. Kovács József parancsnokkal együtt tért vissza, aki

kivette a védekezni képes madarat a bokorból, és levitte a városháza pincéjébe, ahol Pásztor András egy dobozt kerített neki átmeneti menedékként. Kihívták Jozef Šýkorčín állatorvost, aki megállapította, hogy erdei fülesbagolyról van szó.

Csonttörést nem talált, de a csőre alatti vérfolt arról tanúskodott, hogy valamilyen tompa tárgynak ütközött, talán villanyoszlop lehetett. Betette a dobozba, és a körzeti környezetvédelmi hivatalhoz fordult segítségért. A hivatal közbenjárására a selmecbányai központú természetvédelmi területi állatrehabilitációs központjába került. Štefan Čenger, a központ dolgozója elmondta, hogy két hétig kezelték, majd miután újult erőre kapott, Bakabánya közelében szabadon engedték. Elrepült...

(sh)

A Formica
polgári társulás a városi
művelődési otthonnal
együttműködve kiállítást rendez
id. Vlado Rúfus műveiből.
Mikor: 2009. május 4–21.
Hol: művelődési otthon
Bővebb tájékoztatás:
www.formica.estranky.sk

Megtörtént...

2009. február 23., hétfő. Három napos jól sikerült szabadság és kétnapi hétvége után léptem munkába fél 7-kor. Egész éjjel havazott, így hozzáfogtam a járdák letakarításához, majd a szolgáltatások házába hívtak, mert gond volt a radiátorokkal. Azonnal szerszámot vettem magamhoz, és elindultam a hibát eltávolítani. 09:20 órakor érkeztem vissza a városi hivatalba, ahol a földszinti folyosón az alpolgármester úrral találkoztam, akit illendően köszöntöttem. Ő válasza sem méltatva vulgáris szavakkal illetett, mégpedig: „abbahagyhatnák a személyem és a polgármester ócsárlását”. Ez állítólag a többi kollégára is vonatkozott, akik megfordulnak nálam a műhelyben. Torkaszakadtából ócsárolt, nyomdafestéket nem tűrő szavakkal állította, hogy neki hangfelvétele is van valamilyen beszélgetésről. Javasoltam, hogy az ügy tisztázása érdekében a polgármester jelenlétében együtt hallgassuk meg a hangfelvételt, mire ő azt válaszolta, hogy inkább a nemi szervét adja a kezembe (kollégák és ügyfelek jelenlétében), minthogy a felvételt kiadná a kezéből. Az itt leírtakról a polgármestert is tájékoztattam.

Megtörtént, aminek nem lett volna szabad megtörténni, hogy egy alpolgármester a hivatali folyosó kellős közepén ügyfelek és tanúk előtt így megalázzon valakit csak azért, mert én csak egy „egyszerű karbantartó” vagyok?

Már 15 éve dolgozom a városi hivatalban, a harmadik polgármester, jó néhány képviselő és alpolgármester mellett, de még ilyen megaláztatásban nem volt részem. Hát így történt. Megtörtént!

Ondrej Pásztor, városi hivatal alkalmazottja

Igen, Pásztor úr, megtörtént...

Az életben már csak így van. Mindannyiunk cselekedete általában a reakció mások cselekedetére. Az említett napon valóban nyomdafestéket nem tűrő szavakkal figyelmeztettem őt arra, hogy ismételt nem megfelelő módon nyilatkozott városunk képviselőiről és polgármesteréről. Ez év januárjában és februárjában ismeretlen számról hívtak két vagy három alkalommal. Ismételt felszólításra sem jelentkezett senki, ehelyett akaratlanul is belehallgathattam egy beszélgetésbe, a polgármester és a képviselők nem egészen korrekt, nem politikai, inkább emberi értékelésébe. Rájöttem, hogy a beszélgetés a városháza alagsorában hangzott el a reggeli kávé és cigaretta alkalmával. Hangja szerint csak őnt ismertem meg, Pásztor úr, és hallottam, ahogy fennhangon sértegeti a város vezetését. Az ön többé-kevésbé monológja a többieket nem nagyon érdekeltette, ezért a telefonon keresztül több ízben is meghallgathattam zafos kommentárját. Igen, ahogy írta, megtörtént... De biztosíthatom, ha netán a polgármester és a képviselők címére tett illetéktelen kijelentések megismétlődnének, ismét határozottan figyelmeztetni fogom, hogy hagyja abba. És nem azért, mert – ahogy írja – csak egy egyszerű karbantartó.

Polka Pál, alpolgármester

Hőenergia megújuló forrásból

Március 12-én ünnepélyesen átadták rendeltetésének az új szalmaüzemű kazánt város központi kazánházában. A kazánház megtekintése után a résztvevők a kultúrházban találkoztak, ahol beszédet mondott Bakonyi Pál, városunk polgármestere, Milan Belica, a nyitra megyei közgyűlés elnöke, Ján Grožaj, a Dexia Banka Slovensko regionális igazgatója, Petr Horák, a Tenergy Brno vezetékes elnöke. A rendezvény házigazdája Tibor Ešek, a Tenergy helyi igazgatója volt. A jelenlevők megtekintették a műszaki igazgató prezentációját, és meghallgatták szakmai magyarázatát a gázkazánház átépítéséről, amelynek teljesítményét a jövőben 80%-ban a biomassza-üzemű kazánok szolgáltatják.

A rendezvényen részt vettek a környező községek polgármesterei is, akik számára az új technológia inspirálóan hatott, hiszen a megújuló forrásokra való átmenet egyben költségkímélő hatással is jár. Perszer azzal a feltétellel, hogy akad megfelelő befektető. Bakonyi Pál polgármestere beszédében az utóbbi időszak egyik legjobb lépéseként

A Béke utcai kazánház a második kazán beindítása után az egész várost el tudja majd látni hőenergiával. Bővebben lapunk következő számában.

értékelte, hogy a hőenergia-szolgáltatást a város a Tenergy Brno vállalatra bízta. Valóban, a hőenergia-előállítás központiasítása környezetkímélő megoldás, és ha ehhez az előállítási ár csökkenése is társul, az teljesen alátámasztja szavait.

(sh)

Zselíz kívül van...

A Garamkálnáról érkezett busz a zselízi szabadtéri színpad mellett parkol, körülötte rendőrök, néhány sebesült egészségügyi ellátásban részesül.... Szerencsére csak gyakorlatról van szó, de valahogy így történnének az események a mohi erőmű meghiúsodása esetén. A válságstábot a Lévai Közzet Hivatal előjárója, Jozef Máčaj vezeti:

„A törvény arra kötelez, hogy háromévente nagyobb gyakorlatot tartsunk, amelyen az atomerőmű, a nyitrai, érsekújvári és lévai közzet hivatal vesz részt. Elsősorban a veszélyeztetettség kihirdetése utáni evakuációt gyakoroljuk. Zselízt mint evakuációs színhelyet azért választottuk ki, mert kívül van a radioaktivitási veszélyeztetettség zónán. Sáró-

ban méregtelenítő állomást létesítettünk, itt tisztítjuk az erőműből érkező gépjárműveket és személyeket. Ezúttal megelőztük a bajt, a lakosságot a riadóztatás előtt elszállítottuk, ezért nincs közvetlen veszély.”

A gyerekek reggel még nem tudták, mi vár rájuk az iskolában. Egyikük, Ján Kozáč, elmondta: „Az iskolában azt gyakoroltuk, mi lenne, ha valami történne Mohiban. Felsorakoznánk, kivonulnánk az osztályokból, felszállnánk a buszokra, a szánkra zsebkendőt szorítanánk.”

Hogy a gyakorlat érdekesebb legyen, arról a Szlovák Vöröskereszt és a Szlovákia Speciális Kutyásmegő Alakulat tagjai gondoskodtak. A gyakorlatot figyelemmel kísérte a magyar Katasztrófavédelem és az Integrált Mentőszolgálat is.

(sh)

Klímatudatossági tanácsadást kaphatunk

Az Ipoly Unió szemléletformáló környezetvédelmi rendezvényt tart Zselízen, 2009. május 12-én, kedden 9:00-tól 18:00 óráig a Szent Jakab téren. A rendezvényen a szervezők demonstrálják, hogyan élhetünk a mindennapokban klímátudatosabban, felelősen. „Akciónkon klímátudatossági tanácsadást tartunk, szórólapokat terjesztünk. A helyszínen látványos 3 dimenziós lakossági energiatakarékos kiállítást lehet majd megtekinteni, és asztali klímajátékokat is kipróbálhatnak az érdeklődők” – mondja Wollent Ida, az Ipoly Unió ügyintézője. A szervezet 1992-ben alakult Ipolyságon, célja az Ipoly-völgy környezeti-kulturális értékeinek megővése és revitalizációja, a régió ökológiai problémáinak megoldásában való közreműködés, valamint a hosszú távú fenntartható fejlődés regionális stratégiájának kidolgozásában és megvalósításában való részvétel. A klímátudatossági tanácsadási rendezvénysorozat uniós támogatásból valósul meg. (ek)

Ismét sok a kóbor kutya

A városban elszaporodtak a kóbor ebek. Ezt Mocsy Katalin alpolgármesternő hozzászólásából tudhattuk meg a legutóbbi képviselő-testületi ülésen az általános vitában. A gond megoldásával a városi rendőrséget bízta meg a testület, amely specializált cégnél rendeli meg a szolgáltatást. A rendőrpáncsnok szerint rövid időn belül megtörténhet a kutyák befogása, bár megemlíttette, hogy egy eb befogása kb. 50 euróba kerül.

(ik)

A Zselízi Művelődési Központ és a Zselízi Hangok polgári társulás
2009. április 25-én (szombat), 17.00 órától
játékonysági hangversenyt rendez
a zselízi művelődési otthonban
a kastély megmentéséért.

Fellép:
a zselízi
Franz Schubert Vegyeskar,
Richard Rikkon
és a bécsi
Wiener Schubertbund férfikar.
Belépti díj: tetszőleges

Széles koalíció Zselíz város önkormányzati szerkezetében

Önkormányzataink nagy részét a többséget megszerezni képes pártokból és független képviselőkől alakult kormányzatok váltakozása jellemzi. Így a képviselők többségben kormányoznak a megegyezésen alapuló, többséggel jóváhagyott fejlesztési terv szerint, vagy pedig ellenzékbe vonulnak, ahol kritizálhatják a többségi kormányzati képviselőket, akikkel nem tudtak megegyezni egy közös programon.¹

Ritkaság sajnos a konstruktív ellenzék, amely szakmai szempontok alapján támogatná a kormányzó képviselők munkáját. A felforgató tevékenység és a populizmus rövidtávon egyszerűbb és hatékonyabb megoldás.¹ A kormányzó többség programjának meg nem valósítását vagy lassú kivitelezését végül a lakosság fizeti meg, és amikor az ellenzéki képviselők hatalomra jutnak, könnyen megtörténhet, hogy kitérnek az esetleges károk miatti felelősség elől.

További problémát jelent az önkormányzati munkában a képviselők személyes (kormányzati) felelősségének megkérdőjelezése, akik „nagylelkűen belenyugszanak” abba, hogy a várost négy évig a polgármester viseli a vállán a városi dolgozókkal együtt. Nem készülnek fel szakmailag a képviselői tisztségre, nem tudnak és nem is akarnak kormányozni, felelősséget viselni az önkormányzat tevékenységéért az aktuális választási időszakban.¹ Ezzel a hozzáállással a demokrácia leple alatt gyakran a pártok, szűk csoportok vagy egyének diktatúrájának táptalaját alakítják ki. Nem ritka az a komikus eset, amikor a képviselők elvárják a polgármestertől és a városi alkalmazottaktól, hogy előkészítsenek nekik és győzzék meg őket olyan dolgokról, amelyeket tulajdonképpen nekik kellene akarniuk. A nyilvánosság általában nincs tisztában azzal, hogy a polgármester nem rendelkezik szavazati joggal. A községi jogállást módosító törvény adta jogkörök szerint a polgármester a város legmagasabb végrehajtó szerve, a városi hivatal a képviselő-testület és a polgármester végrehajtó szerve, ezek gyakran a feje tetejére állnak.

A harmadik probléma az, hogy a koalíció és az ellenzék minden módszerrel igyekszik ellehetetleníteni egymást, tehát nem teljesen korrekt eszközökkel is, így programszerű ellenséges táborokat alkotnak. Már a választások és a kampányok is ellenséges harcokként hatnak, amelyek elvetik a véget nem érő ellentétek magját.

Az utolsó és a legkomolyabb hiányosság az önkormányzatok többségének működésében az, hogy az 5000 és 30 000 lélekszám közötti településeken az ellenségeskedés belopózik a családokba, a jószomszédi kapcsolatokba, az iskolákba és a munkahelyekre. Elvész a nézetek, nemzetiség, vallás, szakmaiság tisztelete és elismerése. A város emberi

és szakmai potenciáljának a fele a mellékvágányon áll. Az egyik fele épít, a másik fele akadályokat állít. Ha a kormányzó rész elkezd valamit, majd elveszíti a választásokat, az előbbi ellenzék megváltoztatja vagy megállítja a törekvést.

Hogy hova vezethet ez ma, amikor elvesztek az természetes tekintélyek és semmi sem szent, azt déli szomszédjainknál láthatjuk.

Az önkormányzatok munkájában tapasztalt általános hiányosságok és városunk kedvezőtlen állapota arra sarkalltak bennünket, hogy a községi jogállásról szóló törvény kereteiben változtassuk meg az önkormányzati szervek működésének módját. A választási időszak elején a 12 képviselő beleegyezésével elkezdtük a széles koalíció modelljének bevezetését. Ez a modell mindegyik demokratikusan megválasztott képviselő számára lehetőséget nyújt alkotó energiájának érvényesítésére a köz szolgálatában.

A demokratikus modell lényege a Svájcban már több évtizede – önkormányzati szinten is – működő mechanizmus, amely szerint minden párt és képviselő, aki a választások alkalmával mandátumot szerzett, kötelezően kormányzati részesedést is szerez.¹

Ennek következtében a párt és a képviselő nincs kizárva a kormányzásból, és így mindenki megvalósíthatja programjának egy – megegyezett – részét.¹

A közép-európai térségben az ilyen hatalommegosztásnak nincs hagyománya, sem a széles koalíciónak vagy a képviselők személyes felelősségének, amely a kollégák tiszteletben tartásán és elismerésén, az együttműködési készségen, valamint a képviselő saját elképzelései egy részének az összes képviselő térnyerése érdekében való feladásán alapszik. Valamit a többség akarátának érvényesítésén úgy, hogy ne valósuljon meg a többség diktatúrája. Ennek ellenére mindannyian magunkra vállaltuk a felelősséget és elindultunk ezen a nálunk még kitaposatlan ösvényen.

A modell bevezetése

A széles koalíció modell bevezetésének első pontja tizenkét bizottság létrehozása volt, amelyet rendhagyóan a részlegek tanácsainak neveztünk el. Ezekben egy-egy képviselő elnökkölt, aki összeállíthatta a tanács szakmai tanácsadókból álló tagságát (ezért a részleg tanácsa megnevezés). Itt kaptak teret a szakemberek (nem politikusok), akiket a város nem tud alkalmazni. Együttal két alpolgármestert választottunk meg (hat-hat részleg koordinátorát), akik a napi operatív feladatokat közvetítik a képviselők és a végrehajtó szervek között.

Második lépésben a testület jóváhagyta a város alapszabályát a városi szervezetet és szervek szerkezeti struktúrájával együtti.

A változás lényege, hogy tizenkét részleg képződött, amelyekben helyet kapott minden városi szerv, szervezet és munkahely. Ez volt az áttekinthető kormányzati jogkörök és az egyes képviselők programszerű felelősségének alapja.

Harmadik lépésben átdolgoztuk az összes belső normát, a városi hivatal osztályainak feladatait és a dolgozók munkaköri leírását. Az eredeti hat osztályvezető koordinátor helyett ma négyen vannak (a régi struktúrában öt osztályvezető volt).

Negyedik lépésként a 2007–2013-as időszakra kidolgozott gazdasági és szociális fejlesztési program és a 2007–2010-es városfejlesztési terv előkészítésével és jóváhagyásával egyidejűleg kidolgozott végrehajtási tervekben meghatároztuk az egyes részlegek alapvető, rutin- és programszerű feladatait. Minden képviselő (az egyes részlegelnök) teret kapott saját programjának megvalósítására az egész választási időszakra, éves felbontásban. A képviselők programjainak pontosítása és részlegek közötti koordinációja az éves költségvetések felállításánál és jóváhagyásánál történt.

Ötödik lépésként a végrehajtási tervek és az aktuális költségvetés adott része megjelent minden dolgozó munkatervében, amely egyrészt a munka tervezésére, majd az adott hónap (év) kiértékelésére szolgál.

A széles koalíció fokozatos bevezetése mellett elvégzett kétéves munka eredményeit a *Széles koalíció Zselíz város önkormányzati szerkezetében* c. publikációm végén mutatom be (elérhető városunk honlapján – a szerk. megj.). A problémákról és a gondokról, amelyekkel munkánk során meg kellett birkózunk, valamint a modell bevezetése során szerzett tapasztalatokról a választási időszak végén számolunk be.

Már ma megállapíthatjuk, hogy a képviselőket és az alkalmazottakat személyes felelősségre kényszerítő nyílt rendszert rugalmasan igazítani lehet egy adott város specifikus feltételeihez, a lakosság mentalitásához és a korhoz, amelyben élünk. Lehetetlenné teszi a közösség mögötti megbúvást, a nem konstruktív kritikát és a közvélemény manipulálását az örökké elégedetlenkedők által, hiszen mindenki lehetőséget kap arra, hogy megmutassa a képességeit, és a végén számot adjon a választóknak az elvégzett munkájáról.

Bakonyi Pál

¹/1 A hatalomgyakorlás konszenzusos modellje: a zselízi kísérlet. (Jankov Györgyi, Letenyei László, Levicky László)

A Zselízi Hírmondó magyar nyelvű változatának olvasószerkesztője nem tartja magát jogosultnak arra, hogy a szerző által helytelenül használt szakkifejezéseket kijavítsa, mivel azok nem a fordítás során keletkeztek.

H.G.

Rendőrségi napló

A rendőrségnek sikerült elfognia több betöréses lopás elkövetőjét, amelyeket még 2007-ben és 2008-ban követett el. A 31 éves érsekújvári lakos 2007 áprilisában betört a csekei alapiskola épületébe, amelyből vetítőt, laptopot, hangszórókat és egyéb elektronikai berendezést tulajdonított el, amivel 2323 € (70 000 Sk) kárt okozott az iskolának. Néhány nappal később a csekei óvodába tört be, ahonnan DVD lejátszót és lemezeket tulajdonított el. Ezután bejutott az igazgatói irodába, ahol egy kézi kasszát vett magához. Összesen 1072 € (32 300 Sk) kárt okozott. 2007 augusztusában a kényi egyházi alapiskolába is betört, ahol készpénzt tulajdonított el, a berendezés megkárosításával együtt 466 € (14 038 Sk) kárt okozott. Tavaly júniusban Zsemberen tört be egy vendéglátóipari egységbe, ahol 1325 € (39 917 Sk) kárt okozott. Az elkövető ellen idén március 17-én emeltek vádat lopás miatt.

Az utóbbi időben többször loptak meg idősebb nőket a temetők mellett. Ezeket a lopásokat hasonló módon követték el: az elkövető megvárta áldozatát a temető közelében, és amikor az elment mellette, megpróbálta kitépni táskáját a kezéből vagy a kerékpárról, és elszaladt vele. Figyelmeztetjük a temetőbe látogató lakosokat, hogy fokozott figyelmet fordítsanak tulajdonuk védelmének.

Március elején rendőrkézre került két ilyen jellegű bűntény elkövetője. Március 9-én büntetőjogi eljárás indult egy 19 éves zselízi lakos ellen, aki március 7-én a temető előtt az Sznf utcában ellopta egy 69 éves helybéli nő táskáját. Az elkövető odalépett a károsulthoz, megkérdezte tőle hány óra, majd rögtön ezután megpróbálta kitépni kezéből kerékpárját. Mivel ez nem sikerült neki, a biciklire erősített kosárból kitépte a nő táskáját, és hazaszaladt vele. Amikor felfedezte, hogy a táskában a személyi igazolványon kívül semmi sincs, visszatért a temetőbe, ahol eldobta a táskát. Áldozatának 20 eurós kárt okozott.

Ugyancsak március 9-én emeltek vádat egy 20 éves zselízi férfi ellen, aki három nappal korábban a helyi temető közelében meglopott egy 62 éves helybéli nőt. Megvárta, míg áldozata elmegy mellette, odalépett a kerékpárjához, kitépte a nő táskáját, és elfutott. A táskában az aznapi bevásárlást és 10 euró készpénzt talált, amelyből az egyik helyi vendéglőben ételt és dohányárut vett. Tettével 37,9 eurós kárt okozott áldozatának.

Feldolgozta (ik)

Lapunkat Marián Mikloško mérnök százados, zselízi rendőrpáncsnok tájékoztatta

Ismét változhat a szerkezet...

1→

Így keresnünk kell egy új működési konstrukciót, amelyről meg kellene egyeznünk. Ha nem tudnánk megegyezni, „hivatalnok kormány” állhat fel, ha nem alakul ki többség ebben a parlamentben. Ezek fontos kérdések, amelyek megválaszolása nyit teret a tárgyalásra a kormányalkotó erővel” – jelentette ki a polgármester a városi képviselő-testületi ülésen. Hangsúlyozta, ő a város legfőbb végrehajtó szerve, a képviselő-testület határozatainak végrehajtásáért felel. Rendkívül fontosnak ítélte a megegyezést, hogy Zselíz ne jusson olyan sorsra, mint Ipolyság, ahol a polgármester lemondott, vagy Aranyosmarót, ahol a polgármestert „bírószágról bíróságra hurcolják”. A választott képviselők szerint nem feledhetik el, hogy a polgárok akaratából vannak a helyükön. „A polgár pedig már elvesztette a fonalat, nem ismeri ki magát abban, ki kormányoz itt, és ki nem. Nem tudja, ki mit szeretne és hogyan. Mondjuk ki őszintén: kormányválság van. El kell döntenünk, hogy abba az irányba megyünk-e, amerre megegyeztünk, mégpedig hogy a 12 képviselő e város kormánya, akik elosztották a felelősséget bizonyos részlegek közt. Ezt viszont nem lehet erőltetni. Ha a többség úgy dönt, hogy ez nem felel meg, senki nem gátolhatja meg a változást.”

A polgármester felszólalásával a képviselők – egyelőre előkészületi fázisban levő – kezdeményezésére utalt, amely az önkormányzat szerkezetének megváltoztatására irányul, elképzelhetően az ún. régi struktúra szerint. A struktúraváltoztatásról szóló tárgyalások zárt ajtók mögött folytak képviselői körben, ezért konkrét információ nem áll rendelkezésre. A képviselők legutóbbi önkormányzati ülésen elejtett szavaiból sejthető, hogy az esetleges szerkezet-módosítás mellett válságkezelő intézkedések is világot látnak, ezért elképzelhető, hogy az önkormányzati dolgozók száma is csökkenhet.

A polgármester hozzászólásában elmondta, a helyzet egyik megoldása az ún. régi modellhez való visszatérés. „De mi is a régi modell? A releváns politikai erők tárgyalóasztalhoz ülnek, és koalíciót alakítanak ki. Akivel nem tudnak megegyezni, az ellenzékben lesz. A kormányalkotó többség szabja meg, hogy változik meg a szerkezeti felépítés, milyen bizottságok alakulnak. Felelős lesz ezért, a polgárok figyelni fogják.” Az önkormányzati ülés nyilvános fórumán nem alakult ki vita a polgármester által kezdeményezett témáról, így az önkormányzati szerkezetben esetlegesen beálló változások kérdése egyelőre megválaszolatlan marad.

(ik)

Csatlós-Smiley – eddig ismeretlen földink hagyatéka felvirágoztathatja a várost

Városunk szebb időnk elé néz egy rendkívüli felfedezésnek köszönhetően, amely idén télen látott napvilágot, és amely minden bizonnyal kiragadja városunkat a megszokott kerékvágásból, lakosait pedig a sokat emlegetett szürkeségből.

A távhővezeték földmunkái során a városközpontban egy – mint később kiderült – eredeti hangfelvételt találtak, amelyen Franz Schubert Esterházy Karolinával közösen négykezes játszik zongorán. A felvételt fonográfál készítették, az egyik elsővel, ami a történelmi Magyarország területére eljutott. A fonográfot egy amatőr fizikus, városunk szülőtte, Csatlós-Smiley Roderik hozta haza Amerikából, ahol Edison segédjeként dolgozott, és a szerkezet működésének módját szó szerint elleste a világhírű fizikustól. A felvételt gondosan becsomagolva egy ólomládában ásták el a főtér mellett. A munkák során talált leletet néhány hónapig szigorú titoktartás övezte, ezért is állt meg a földmunka még a fagyok beállta előtt. A földmunkákat végző cég alkalmazottait pénzjutalommal bírták hallgatásra, a költségeket a Szlovák Idegenforgalmi Ügynökség (SACR) állta, tudatosítva a felfedezés történelmi egyediségét.

A lelettel kapcsolatban titokban ülésezett a városi képviselő-testület is, amely az SACR prognózisai alapján döntött a városrendezési terv rendkívüli módosításáról. Ennek értelmében májusban egyszerre

három szálloda építése kezdődik a városközpontban, a Béke és a Sacher utcát összekötő utca pedig Csatlós-Smiley nevét hordja, akit nemrég még csak a történelem iránt komolyan érdeklődők szűk köre ismert. Az idegenforgalom dramatikus növekedésével kapcsolatban a város várja a lakosság segítségét is – olyan lakosok jelentkezését, akik az idegenforgalmi idényben magánszállást tudnának nyújtani az ide érkező turistáknak. A felfedezés hivatalos bejelentése április 20-a körül várható, lapunk mint helyi újság exkluzívást kapott a nyilvánosságra hozatalban. Magánszállások nyújtására feljogosító engedélyt a városházán, a 6-os számú irodában kaphatnak az érdeklődők.

(Prímás Áprília)

Polka Pál alpolgármester a fonográf korabeli, cilinderek nevezett médiumával, amely minden bizonnyal hozzájárul városunk idegenforgalmi vonzerejének növeléséhez

Részben felkészültünk a válságra

A szlovákiai települések idén kevesebb pénzből gazdálkodhatnak, mint amennyivel az idei költségvetéseik felállításánál eredetileg számoltak. Ez a pénzügyminisztérium mellett működő Pénzügyi Politikai Intézet (PPI) beszámolójából olvasható ki, amelyben

előrejelzés található az állam által az önkormányzatoknak juttatott újraelosztott adó mennyiségéről. Zselíz esetében a pénzügyminisztérium által visszajuttatott összeg eredetileg 1 877 045 euró (56 547 859 korona) lett volna, az államkassza kisebb bevételei miatti átértékelés következtében az előrejelzés 1 726 024 euróra (51 998 192 korona) módosult, ami 151 021 euróval (4 549 667 korona) kevesebb az eredeténél. A valóság azonban kissé jobb képet mutat.

Város	Aktuális kilátás 2009-re EUR	Költségv. előrejelzés 2009-re EUR	Különbség EUR	Aktuális kilátás 2009-re SKK	Költségv. előrejelzés 2009-re SKK	Különbség SKK
Ruttka (Vrútky)	3 066 282	3 334 572	-268 289	92 374 818	100 457 305	-8 082 487
Újbánya	1 956 347	2 127 521	-171 174	58 936 903	64 093 684	-5 156 781
Nyustya	1 710 282	1 859 926	-149 644	51 523 955	56 032 128	-4 508 173
Zselíz	1 726 024	1 877 045	-151 021	51 998 192	56 547 859	-4 549 667 ¹
Szvit	1 965 195	2 137 143	-171 948	59 203 475	64 383 580	-5 180 105
Árvanádasd (Trstená)	2 561 724	2 785 866	-224 142	77 174 499	83 927 009	-6 752 510
Liptóújvár	2 436 093	2 649 243	-213 150	73 389 740	79 811 097	-6 421 356
Turzófalu	2 346 178	2 551 461	-205 283	70 680 972	76 865 319	-6 184 348
Korpona	2 120 091	2 305 592	-185 501	63 869 868	69 458 267	-5 588 399

A Pénzügyi Politikai Intézet prognózisa az újraelosztott adókat illetően a 7300–7800 lélekszámú városok esetében. Zselíz esetében immár tudjuk, hogy a hiány várhatóan kisebb lesz, mint amelyet a pénzügyminisztériumi intézet előrejelzett, várhatóan csupán 1 991 808 korona (66 116 €).

A dotációs rendszer módosításra szorul

I→

Konstruktív vitát váltott ki a dotációs bizottság beszámolója az idei dotációk szétosztásáról. Néhány képviselő nehezményezte, hogy a dotációs rendszer nem igazán teljesíti küldetését, hiszen egyre gyakrabban kérnek támogatást olyan szervezetek, amelyek valamilyen módon kötődnek a városhoz, olyan befektetésekre, amelyekre költségvetésben kaphatnának fedezetet, illetve amelyeket a város maga is megvalósíthatna. A testület tagjai általánosságban megegyeztek abban, hogy a dotációs rendszert szabályozó általános érvényű rendelet módosításra szorul, ám a bizottság által jóváhagyott dotációk elosztását a plénum jóváhagyta. A képviselők jóváhagyták a legiszlatív bizottság összetételét, amelynek célja a készülő ÁÉR-ekkel kapcsolatos észrevételek értékelése lesz. A bizottság összetétele: Turza Irén, Melczer Gábor, Vojtech Tomašovič, Horváth Géza, valamint a városi hivatal mindenkor elöljárója. A testület tárgyalta a városi ingatlanok kihasználtságáról. Ezek térkép-melléklete megtekinthető volt a teremben. Martosy Péter néhány számadattal szemléltette a szabadtéri színpad és a munkásszálló tavalyi bevételi és kiadási vonatkozásait, amiből kiderült: mindkét épület ráfizetéses a város számára. E pont megvitatásakor elhangzott egy képviselői kérdés, amely azt feszegette, befellegjön-e a város az ingatlan-nyilvántartás reformjába – a nyilvántartott és a valós helyzet összehangolásába. „Ez a gond országos jellegű, megoldása politikai népszerűtlenséggel jár, de ha ezt akarja a testület – és én is ezt

akarom –, akkor belefogunk” – jelentette ki a polgármester. A testület határozatot fogadott el arról, hogy a városi ingatlanok felhasználására irányuló javaslat egészüljön ki egy rentabilitási elemzéssel az összes ingatlan esetében. Jóváhagyta két europrojektum kidolgozását, valamint a hozzájuk szükséges városi önrészt is: a *Szelektív hulladékgyűjtés bővítése és hatékonyságának növelése* elnevezésű projektum esetében az önrész 27 987 €, a *Biohulladék-feldolgozó regionális központ* elnevezésű pályázat önrésze 112 792,23 €. Jóváhagyta a város és a vasút mögötti nagy gyártócsarnokot üzemeltető Jozef Horváth vállalkozó közti telekcserre szerződést, valamint Gažo Andrea vállalkozó kérvényét, aki a művelődési otthonban kíván kávéházat nyitni, amire meg is kapta a testület beleegyezését. A képviselők jóváhagyták a laboratóriumi felszerelés és berendezés eladását a kérvényező Nausika Kft-nek, ám nem a vállalat által kért 1000 eurós összegért, hanem 4286,30 eurós áron. Az AX Stavas területhasználati módosításra irányuló kérvényével kapcsolatban a testület megállapította, hogy a kérvényben említett területről a városrendezési terv nem rendelkezik. Azzal a kikötéssel hagyta jóvá a szóban forgó területen a kavicsbányászatot, hogy a tevékenység befejezése után a terület rekreációs célokra szolgáljon. A határozatok teljesítésének ellenőrzéséről szóló napirendi pontban felmerült, hogy indokolt-e a város részvétele a Tiszta Alsó-Garamért Társulásban, főleg a pénzügyi megtérülés szempontjából. Az interpellációk keretében a városi

előrejelzés található az állam által az önkormányzatoknak juttatott újraelosztott adó mennyiségéről. Zselíz esetében a pénzügyminisztérium által visszajuttatott összeg eredetileg 1 877 045 euró (56 547 859 korona) lett volna, az államkassza kisebb bevételei miatti átértékelés következtében az előrejelzés 1 726 024 euróra (51 998 192 korona) módosult, ami 151 021 euróval (4 549 667 korona) kevesebb az eredeténél. A valóság azonban kissé jobb képet mutat.

Városunk 2007-ben az újraelosztott adókból 46 142 000 koronás bevételre tett szert (1 531 633,81 €). A következő évben ugyanebben a költségvetési fejezetben 48 000 000 koronás bevételt tervezett, a valóságban azonban 52 887 000 koronás bevételt ért el (1 755 526,79 €). Tavaly ősszel a pénzügyminisztériumból olyan előrejelzések érkeztek, melyek szerint az önkormányzatok 2009-ben 10–15 százalékos emelkedéssel számolhatnak az újraelosztott adót illetően. Képviselőink és a költségvetésért felelős városi alkalmazottaink az idei költségvetés felállításánál inkább realisták, mint optimisták voltak, figyelembe vették az országnak a válság miatt egyre gyengülő gazdasági kondícióját, és nem feltételezték az újraelosztott adók növekedésének előrejelzett tempóját. A költségvetésben ezért csupán 53 990 000 koronás (1 792 139,68 €) bevételt terveztek az idei évre. Így a hiány is kevesebb a PPI által előrejelzettől, csupán 1 991 808 korona (66 115,91 €), ennyit tesz ki tehát a legfontosabb bevételi költségvetési fejezet tervezett bevételkiesése. (ik)

lakásokban felhalmozódott lakbérhátralék kérdése foglalkoztatta a városatyákat. (A hátralékkal rendelkező bérlők névsorát is közöljük lapunkban a közeljövőben.) A vitában folytatódott a témához kapcsolódó hozzászólások, és felmerült, hogy a város jogi képviselője győzi-e ellátni a lakbérhátralékokkal kapcsolatos ügyvitelt. A személyzeti jellegű téma nyomán a gazdasági válság kezelésére tett önkormányzati intézkedések lehetősége is szóba került. A tanácskozás végén a képviselők kérdései olyan témákat érintettek, mint a csatornahálózatból áradó bűz oka, a kultúrház körül tervezett parkoló sorsa, a kóbor kutyák ismételt felbukkanása, a szolgáltatások háza előtti parkolás, illetve a helyi vállalkozók megszólításának kérdése a közbeszerzéseknél.

(ik)

Schubert hagyatéka
csalogathatja ide a turistákat
- egyedülálló történelmi fel-
vezetés a városközpontban

3

Városunk váltott
- nyitott a megújuló erő-
források felé. Márciusban
két biomassza-üzemű
kazánt adtak át.

5

Ezt az erdei füles-
baglyot Zselízen mentették
meg, Selmecebányán látták
el, Bakabányán engedték
szabadon

6

A márciusi önkormányzati ülésről A dotációs rendszer módosításra szorul

A városi képviselő-testület 26. rendes ülésén a képviselők már a bevezetőben kényes témákkal foglalkoztak – például az adóhátralékkal rendelkező személyek és vállalatok listájával, amely az írásos beszámolóban 6 oldalnyi felsorolást jelentett. A listát lapunkban is közöljük a közeljövőben. A testület jóváhagyta a 6/2009 sz. általános érvényű rendeletet (ÁÉR) a piaci árusításról, azzal a módosítással, hogy a piactér csak szerdán és szombaton legyen nyitva, amikor valóban folyik eladás, hogy a többi napon ne kelljen szolgáltatást biztosítani az üres piactéren. A városi rendőrség tevékenységéről szóló beszámoló kapcsán pozitív visszajelzések érkeztek a képviselőktől a városi rendőrség munkájáról. Martosy Péter elismeréssel nyugtázta, hogy javult az együttműködés az állami rendőrséggel, megoldásra vár még szerinte az érdem szerinti bérezés és hogy a városi rendőrség felvállalja a központi biztonsági rendszer felügyeletét, ami jelentősen megnövelhetné a testület bevételeit. →2

Ismét változhat a szerkezet, zárt ajtók mögött tárgyalnak

„Ügy veszem észre, hogy eljutottunk egy pontba, ahol az aktuális helyzet tarthatatlan lett” – mondta Bakonyi Pál polgármester, reagálva a képviselők egy részének az önkormányzati szerkezet megváltoztatására tett igyekezetére. „Nevezhetjük dilettantizmusnak, felelőtlenségnek, bárhol, de nem folytathatjuk ezt így tovább. Politikai téren olyan helyzetbe kerültünk, amikor bár jogilag érvényben van valami, azt viszont senki sem akarja betartani. →3

Zselízen Radičová győzött, az elnök Gašparovič lett

Az elnökválasztás első fordulójában Zselízen 2912 választópolgár vett részt a 6581 szavazati joggal rendelkező lakos közül, ami 44,23%-os részvételi arányt jelen. A legtöbb szavazatot Iveta Radičová kapta, aki 2062 vokssal győzött Zselízen, Ivan Gašparovič 562 szavazatot, Zuzana Martináková 128, Dagmar Bollová 69, František Mikloško 48, Milan Melník 22, Milan Sidor pedig 21 szavazatot tudhatott magáénak. A legnagyobb arányban a nagypusztai büntetés-végrehajtási intézetben kialakított különleges szavazóköriben vettek részt a választások első fordulójában, ahol a

regisztrált választók 71,29%-a lépett a szavazóurnához, ellenben Mikolán csupán a választók 39,6%-a ment el szavazni.

A Lévai járásban is Iveta Radičová győzött 20 578 szavazattal, második Ivan Gašparovič lett 16 240 vokssal, Zuzana Martináková 1872 szavazatot szerzett. A körzetben 41 704 választópolgár lépett az urnához a 96 244 bejegyzett közül, ami 43,33%-os részvételi arányt jelen.

Országos viszonylatban a részvétel arány 43,63% volt, a 4 339 331 szavazópolgár közül 1 893 439 vett részt az első fordulóban, amelyet Ivan Gašparovič nyert meg 876 061 szavazattal, tehát

a leadott voksok 46,7%-ával, vele együtt Iveta Radičová jutott a második fordulóba, aki 713 735 voksot kapott, az összes érvényes szavazat 38,05%-át.

A második fordulóban városunkban 3623 választópolgár lépett az urnához, ami 54,45%-os részvételi arányt jelent. Zselízen Iveta Radičová volt a népszerűbb, 2882 szavazatot kapott, míg ellenfele csupán 689 voksot. Országos viszonylatban azonban Ivan Gašparovičot támogatták többen, 1 234 787 szavazatot kapott, tehát az összes voks 55,53%-át, míg Radičová csupán 988 808 szavazatot, ami a választók 44,46%-a. (ik)